

A healthcare worker stands against a plain, light-colored wall, wearing full personal protective equipment (PPE). They are wearing a purple bouffant cap, safety glasses, a white 3M Aura 9502 respirator mask covering their nose and mouth, a light blue disposable gown, and blue nitrile gloves. The text 'Meander Medisch Centrum' is visible on the left sleeve of the gown. Overlaid on the image is the title 'Niet normaal' in large white font.

Niet normaal

Persoonlijke verhalen
over de impact van corona
op het leven van medewerkers
van Meander Medisch Centrum

Niet Normaal

Persoonlijke verhalen over
de impact van corona op het leven
van medewerkers van
Meander Medisch Centrum

Colofon

Niet Normaal

Persoonlijke verhalen over de impact van corona op het leven
van medewerkers van Meander Medisch Centrum

Copyright © 2022 Meander Medisch Centrum

Interviews: Jeroen van der Veer

Redactie: Sanne Koudijs

Eindredactie: Lilian Gerver

Druk: Wilco, Amersfoort

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk:

Coco Bookmedia, Amersfoort

Afbeelding omslag: Danielle Groothuis

Fotograaf: Frank Noordanus

ISBN 978-90-9035661-7

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, door middel van druk,
fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere
wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Verhalen uit het hart gegrepen

Februari 2020. Ik was net 3 maanden daarvoor gestart als bestuurder. Ik liep mee in de zorg, voerde kennismakingsgesprekken en leerde de organisatie kennen. Ik raakte betoverd door de magie van Meander. Wat een prachtig ziekenhuis en wat lagen hier geweldige kansen!

En toen bereikten ons de eerste beelden van Covid-patiënten uit Italië. We hadden geen idee wat ons te wachten stond, maar vanaf het eerste moment was duidelijk dat Meander er klaar voor was. Een bijzondere tijd brak aan. Het was zwaar en onvoorspelbaar en tegelijkertijd barstten we van de energie en van de goede ideeën.

Heel Nederland keek toe hoe wij als ziekenhuis echt iets konden betekenen voor onze patiënten. De slagkracht, de inventiviteit en de ultieme overgave van onze collega's hebben grote indruk gemaakt. De eerste coronagolf was een unieke ervaring.

En nu zitten we in de zoveelste golf. We zetten ons nog steeds met hart en ziel in voor onze patiënten en toch is het nu anders. Het applaus is verstomd. Cadeaus hebben plaatsgemaakt voor extra beveiliging. Er is veel minder begrip voor het uitstellen van zorg en het ziekteverzuim is hoger dan ooit.

Dat klinkt uitzichtloos, maar dat is het niet. We zitten niet meer in een crisis; Covid wordt een vast onderdeel van ons ziekenhuis. Het nieuwe normaal. En dat vraagt om aanpassing. We moeten bijkomen van de eerdere golven en dat kost tijd. We moeten ons ziekenhuis gaan inrichten voor een constante aanwezigheid van Covid-patiënten en dat vraagt om inventiviteit.

Bovenal moeten we verwerken wat ons is overkomen en dat vraagt om verhalen. Verhalen die je in dit boek leest. Prachtige, krachtige, uit het hart gegrepen verhalen. Door collega's verteld. Want door dit te delen komen we weer op adem en kunnen we nadenken over de keuzes die we moeten maken om het ziekenhuis naar het nieuwe normaal te krijgen.

Lees de verhalen, laat ze op je inwerken en verwerk wat er is gebeurd. Wees trots op Meander én op jezelf. Daar is alle reden toe!

Namens de Raad van Bestuur,

*Astrid Posthouwer
Januari 2022*

Op verhaal komen

Een wirwar van schorten en mondkapjes in de gang. Maar gelukkig herken ik een stem. De Laan die vrijwel uitgestorven is. Wie er wél loopt, lijkt haast te hebben. De geur van handalcohol, indringend en eindeloos. De tranen van een verpleegkundige die veel heeft gezien maar dit nog nooit heeft meegemaakt. Als ik terugdenk aan de eerste coronagolf, komen dit soort losse flarden bij me op. Mijn herinneringen bestaan uit beelden, geuren, een enkel gevoel dat me bijbleef. Veel samenhang zit er niet in. De indrukken die zijn blijven hangen, vormen nog lang geen verhaal.

In dit boek vertellen collega's uit Meander hun verhaal over corona. Ze vertellen wat ze hebben meegemaakt, wat voor indruk het maakte en welke gevolgen het had voor hun leven. Deze collega's hebben de losse flarden uit hun geheugen met elkaar verbonden tot ze een samenhangend verhaal vormden. Want zo werken verhalen: je voegt gebeurtenissen samen, zodat er lijn in komt. Je ordent herinneringen tot een verhaal met een begin, een midden en een eind. Dat klinkt misschien alsof verhalen over wat je hebt meegemaakt, niet wáár zijn, alsof ze maar verzonnen zijn. Zo zit het niet, integendeel. Het vormen van verhalen

is belangrijk. Als mensen hebben we het nodig om verhalen te vertellen over ons leven, aan onszelf en aan anderen. De Hongaarse schrijver György Konrád zei het zo: “Op de vraag naar de zin van het leven antwoordt iedereen met een opsomming van zijn levensloop”. Door de gebeurtenissen in ons leven in een verband te zetten, geven we er betekenis aan.

Ooit volgde ik een cursus verhalen vertellen. Daar leerde ik dat een verhaal pas echt begint bij het motorisch moment: een gebeurtenis die beweging brengt in een bestaande situatie. Je zou kunnen zeggen dat er in het voorjaar van 2020 één groot motorisch moment was: het coronavirus bereikte Nederland. De eerste Covidpatiënten belandden op de IC's. Daarmee kwam het grote coronaverhaal op gang, en de media zaten er bovenop. Er waren grafieken met besmettingscijfers en aantallen ziekenhuisopnames. Er waren deskundigen en interviews en persconferenties. Er was applaus voor de zorg en er waren indrukwekkende beelden uit de ziekenhuizen. Het vreemde was: dat verhaal ging voor een deel over ons, medewerkers in een ziekenhuis, en toch was het niet helemaal ons verhaal. Want ondertussen ging voor elk van ons het leven ook gewoon door. Hadden we zorgen om de mensen om ons heen. Moesten ook wij leren omgaan met alle beperkingen in het dagelijks leven. Deden we op ons werk wat we konden... en hadden we het er niet eens zo vaak over wat het voor ons betekende. Want zo gaat dat als je middenin een crisis zit: je doet gewoon wat je moet doen. De rest komt later wel.

Eigenlijk moeten we in Meander nog beginnen om elkaar de verhalen te vertellen. Corona is niet weg, integendeel. Maar het is wel tijd om ook eens stil te staan bij wat we hebben meegemaakt. Om onze verhalen te delen. Daarom is dit boek er. Om te horen hoe collega's de coronatijd tot nu toe hebben beleefd. Om te lezen hoe verschillend hun verhalen zijn. Om weer te beseffen hoeveel er al gebeurd is en hoeveel invloed dat had en heeft. Deze verhalen zijn opgeschreven om vast te leggen hoe het is om te leven en werken met corona. Tegelijkertijd liggen verhalen nooit echt vast. Ze zijn juist open, want een verhaal is altijd een momentopname. Hetzelfde verhaal wordt over een tijdje misschien heel anders verteld. Luchtiger of zwaarder. Korter of juist uitgebreider of in andere woorden. Het leven gaat verder en daarmee veranderen de verhalen die we erover vertellen. Er is nog een reden waarom verhalen niet vaststaan. Verhalen zijn óók open omdat ze niet alleen een verteller hebben maar ook een lezer of een luisteraar. Een goed verhaal doet iets met je als je het hoort of leest. Het zet je aan het denken. Het leert je iets wat je niet wist. Het verbindt je met anderen. Of het brengt herinneringen bij je boven.

Elk verhaal heeft een begin, een midden en een eind. Ook dat leerde ik in de cursus verhalen vertellen. Misschien vormt dit boek nog maar het begin van het verhaal van Meander in coronatijd. Want de kans is groot dat de verhalen in dit boek weer andere verhalen oproepen. Dat ze ons helpen om de losse flarden uit

ons geheugen met elkaar te verbinden, zodat we geleidelijk aan op verhaal kunnen komen.

*Engelien Hulsman,
Vakgroep Geestelijke Verzorging & Ethiek*

**‘Mijn dochter
beviel en ik mocht
niet naar haar
toe, terwijl ik op
20 meter afstand
van haar werkte’**

*Irene Reinders
Coördinator Klantcontact*

“Op hemelsbreed twintig meter van mij vandaan beviel mijn dochter van haar eerste kindje. In alle opzichten voelde dat onwerkelijk. Ik zou voor het eerst oma worden en je wil – op de achtergrond – je dochter bij alles ondersteunen. Maar het land zat op slot en ik kon niet naar haar toe. Terwijl ik in de Laan werkte, werd één verdieping hoger op de afdeling verloskunde mijn kleinkind geboren. Ik krijg gewoon weer tranen als ik eraan denk...”

“In 2014 ben ik mijn zoon verloren en daardoor was de zwangerschap van mijn dochter extra bijzonder. Ze was enkele dagen overtijd en op 25 maart 2020 kregen we een appje van haar. De boodschap was: ‘25 maart is best een mooie datum’. Toen wisten mijn man en ik dat het die dag zou gebeuren.”

“Aan het eind van de dag vertrok Leonie met haar partner Jurjen naar Meander. Het ziekenhuis waar ik zelf werk. Dat vond ik een mooie gedachte. Uiteindelijk kregen we het bericht dat ze in de nacht van 25 op 26 maart zou bevallen en die nacht heb ik elk uur van de klok gezien. Op een gegeven moment was het 05.00 uur en ben ik maar gaan douchen. Ik hield het niet meer en was echt nerveus...”

“En dan zul al je altijd zien; ik was klaar met douchen en had een gemiste oproep. Nadat ik mijn man wakker maakte, gingen we videobellen, naar het ziekenhuis en hoorden we dat we opa en oma waren geworden.

Helaas had het baby'tje wel een slechte start; ze was slap en had koorts.”

“Daarom moesten Leonie en Isla – de naam van mijn kleindochter – in het ziekenhuis blijven. Dat vond ik écht heel moeilijk. Ik wilde naar mijn dochter toe, maar mocht niet. De regels waren streng en nee, ook voor personeel werd geen uitzondering gemaakt. Op donderdag en vrijdag lag mijn dochter dus letterlijk enkele meters bij mij vandaan en ik moest mij inhouden om niet stiekem die kant op te gaan.”

“Oké, ik ga het eerlijk bekennen. Speciale runners, collega's van kantoorafdelingen en het facilitair bedrijf, brachten door familie afgegeven spulletjes naar de 'patiënten' in het ziekenhuis. Eén keer zei ik dat ik dat wel naar de verloskunde kon brengen. Ik hoopte een glimp op te vangen van mijn dochter, al was het maar achter glas. Met het hart in de keel ging ik naar boven, maar de verpleegkundigen waren koffie aan het drinken aan het begin van de gang. Ik kon van mijn dochter wel een glimp opvangen, want ze stond voor haar deur. Maar als ik het pakketje af had kunnen geven bij de teampost in plaats van bij de koffiedrinkende collega's, had ik haar twee keer kunnen zien tijdens het heen en weer lopen. Daar had ik zo op gehoopt, maar helaas.”

“Toen ze eenmaal naar huis mocht, dacht ik eindelijk mijn dochter te kunnen knuffelen en te kunnen zeggen hoe trots ik op haar was. Maar helaas; ook dat

feest ging niet door. Overdag was er kraamhulp en daarna was ze op van alle indrukken. Vier dagen na de bevalling kon ik mijn dochter eindelijk face-to-face zien en spreken. Een emotioneel moment; opeens was mijn dochter een moeder.”

“Door alle maatregelen waren we als familie erg voorzichtig. Op 19 april heb ik Isla voor het eerst vastgehouden en de fles gegeven. Een onbeschrijfelijk moment. Alle clichés zijn waar. Inmiddels is Isla 1,5 jaar en ze doet het geweldig.”

**‘Ik zei tegen deze
patiënt hetzelfde
als wat ik zei toen
mijn eigen vader
stierf’**

*Renée Hooymans
Verpleegkundige Spoedeisende Hulp*

“Op het moment dat corona iets was waar ze in China druk mee waren, was ik vooral gefocust op mijn vader. Hij lag in een hospice, vlak bij mijn huis. Ik heb tranen met tuiten gehuild toen hij zijn laatste adem uitblies en een stille vrede zich om hem heen sloot. Hij was erbij toen ik geboren werd en ik was erbij toen hij stierf.”

“Zijn dood kwam opnieuw dichtbij toen ik niet veel later een patient behandelde op de Spoedeisende Hulp in Meander. Terwijl we met hem bezig waren, zag ik in zijn ogen dezelfde blik die mijn vader had vlak voordat hij overleed. Het was een acute situatie en er kwamen veel collega's toegesneld. Opeens stond de hele kamer vol met witte jassen. Allemaal mensen van Meander, maar niemand uit zijn directe omgeving. Dat vond ik zo triest.”

“Toen mijn vader overleed, aaide ik hem over zijn hoofd en vertelde hem dat het goed was; ‘Ga maar, pap’, zei ik. Datzelfde deed ik bij deze patiënt die plotseling verslechterde; ik aaide hem over zijn hoofd en zei ‘dat het goed was’. Hij was eigenlijk niet eens mijn patiënt, maar mijn collega had pauze en dus nam ik het even over. We belden zijn dochters, maar hij was al overleden voordat zij er waren. Toen ze afscheid namen, vertelde ik hen dat ik even had gedaan alsof hij mijn vader was. We schoten alle drie vol.”

“Toch moet je daarna gewoon door, want op de Spoedeisende Hulp is het eigenlijk nooit rustig. Dat is het

bizarre aan werken op deze afdeling; je moet continu schakelen. Je kunt de zorg niet plannen en hebt eigenlijk niet lang de tijd om ergens bij stil te staan. Dat was tijdens de coronaperiode niet anders. Dat heb ik niet als vervelend ervaren, want er veranderde qua drukte ook weer niet zoveel. We werken zo goed mogelijk, gaan van patiënt naar patiënt en doen wat in onze macht ligt. Bang voor het virus was ik zelf nooit. Ik at gezond, voelde me gezond en ging ervan uit dat dit zo zou blijven.”

“Door onze omgeving werd goed voor ons gezorgd. Zo was er altijd fruit dat we konden pakken. Dat is natuurlijk super goed, maar je kan je afvragen waarom de directie van Meander dit nu niet meer faciliteert. Thuis ontving ik bloemen van mensen die ik amper kende. Dat was zo bizar. Iedereen vond dat wij, de mensen in het ziekenhuis, helden waren. Daar werd ik soms wat ongemakkelijk van, want we doen toch waarvoor we opgeleid zijn? Het klappen voor de zorg bijvoorbeeld: een mooi gebaar, maar waarom gebeurt er verder vanuit het Rijk amper iets om de krapte in het personeelsbestand en de druk op de bedden op te lossen? Waarom is dat nog altijd niet op peil? Je merkt dat de rek eruit gaat en toch gaan we maar door. Door de coronacrisis zijn deze vraagstukken naar bovengekomen en ik hoop dat ze bevredigend beantwoord worden. We werken keihard met z’n allen, maar het zorgpersoneel zijn ook gewoon mensen...”

‘Ik zou best graag
willen weten
hoe het nu met
hem is en of we
ooit samen die
marathon hadden
kunnen lopen’

Stefan van Beek
Verpleegkundige op de cohortafdeling

“Ik heb veel patiënten zien komen en gaan, maar één man heeft indruk op me gemaakt. Hij was een jaar of vijftig met een blanco voorgeschiedenis. Thuis een vrouw – ook met corona – en twee kleine kinderen. Hoe moet dat afscheid zijn geweest? Je weet dat je opgenomen wordt, maar niet of je in slaap wordt gebracht en of je het überhaupt overleeft. Zijn naasten konden ook niet op bezoek komen. Dat mensen zo afscheid hebben moeten nemen, vond ik heel erg schrijnend.”

“Ik had een bepaalde klik met deze man. Hij was net als ik een hardloper en had de marathon van Rotterdam gelopen. Op de cohortafdeling spraken we daar samen over. Op een gegeven moment belde hij omdat het niet goed ging. Bij navraag vertelde hij dat hij bang was om dood te gaan. Het liefst zeg je dan dat dit niet gaat gebeuren, dat hij even moet uitzielen en dat hij daarna weer terug kan naar zijn gezin. Maar er was nog zoveel onbekend en het verloop van corona is soms zo grillig dat je dat niet kan en mag zeggen.”

“Hij was niet benauwd en op de monitor zag ik ook nog niet echt iets gekks. Hoe kon die man zich dan letterlijk zo doodsbang voelen, vroeg ik mij af. In die nacht en de nacht erop ging het slechter en slechter en uiteindelijk is hij overgenomen door de intensive care. Toen verloor ik hem letterlijk en figuurlijk uit het oog en dat vond ik wel even lastig. Hij was de eerste patiënt die ik behandelde op de cohortafdeling en het enige wat ik weet is dat hij uiteindelijk naar het

UMC is overgeplaatst. Ik zou best graag willen weten hoe het nu met hem is en of we ooit samen die marathon hadden kunnen lopen waar we het over hadden gehad.”

“Maar dat antwoord ga ik waarschijnlijk nooit krijgen, dat realiseer ik me. Dat geeft ook niet, want het is onderdeel van mijn werk. Ik slaap er niet minder om, omdat ik weet dat ik er alles aan heb gedaan om hem er doorheen te krijgen. Het was wel heftig om te zien hoe acuut benauwd mensen met corona kunnen worden. Zoiets gun je niemand.”

“Thuis zijn ze trots op me en dat hoorde ik in die periode ook geregeld. Vooral van mijn vriendin, die zelf kleuterjuf is. Eigenlijk zou ik dat ook vaker tegen haar moeten zeggen, want zij is er altijd voor mij en heeft nooit geklaagd over het overwerken of de 12-uurs diensten. En dat terwijl zij het zelf ook niet altijd even makkelijk had met haar werk. Dat wordt wel eens onderschat, denk ik. Veel aandacht gaat naar verpleegkundigen en artsen, maar we vergeten te gemakkelijk dat om deze mensen heen vaak ook een gezin staat. Zij hebben er ook niet om gevraagd dat hun geliefden in de ‘frontlinie’ staan. Het heeft óók van hen veel gevraagd.”

“Door de coronacrisis heb ik mezelf ook verder kunnen ontwikkelen. Daarvoor wist ik nog niet zo goed hoe mijn loopbaan in het ziekenhuis er verder uit zou gaan zien. Ik werkte als verpleegkundige op verschillende

afdelingen en zag de cohortafdeling als een uitdaging toen die open ging. Tijdens de tweede golf ben ik als ondersteuner gaan werken op de intensive care, vanwege de drukte. In het begin had ik vooral het gevoel anderen voor de voeten te lopen, maar uiteindelijk vond ik er mijn weg in. Ik heb toen ook gesolliciteerd voor de opleiding tot intensive care verpleegkundige. Inmiddels ben ik halverwege de opleiding en kan ik wel zeggen dat ik mijn plekje heb gevonden. Hier op de intensive care, in een geweldig team. Ik ben dan ook vooral dankbaar dat ik in deze heftige periode mijn steentje heb kunnen bijdragen en mezelf heb kunnen ontwikkelen. Als verpleegkundige en als mens.”

**‘Elke keer een
trots gevoel
als ik mijn
werkkleding
aantrek’**

*Debby Schulten
Medewerker van de Centrale Sterilisatie Afdeling*

“Nu ik er zo over vertel en erover nadenk, kan het leven soms raar lopen. Ik had een baan bij een kleding-verhuurbedrijf en heb daarvoor 20 jaar lang etalages voor winkels mooi gemaakt, toen ik in Meander kwam werken. Spannend dat ik het vond. Opeens ging ik studeren en lessen volgen.”

“Door de coronacrisis kwam ik werkloos thuis te zitten. Ik ben positief ingesteld en liet mij niet kennen. Waar één deur dicht gaat, gaat een ander open, is wat ik dacht. Via Indeed zag ik een vacature bij Meander en daar werd ik meteen enthousiast van. Vroeger was ik als kind drukker met de speelgoedboormachines en gereedschap van mijn vader dan met barbiepoppen. Bij het lezen van de vacaturetekst dacht ik daar direct aan terug. Op de Centrale Sterilisatie Afdeling werk je ook met dat soort materiaal. Haha, nu ik dit zo zeg moet ik er zelf om lachen, maar zo ervoer ik dat wel.”

“Na een sollicitatie werd ik aangenomen en daar stond ik dan. Midden in de coronacrisis in Meander Medisch Centrum. Dat klinkt nu allemaal vrij stoer, maar zo voelde ik mij niet. Ik zat als veertigplusser opeens weer in de figuurlijke schoolbanken. Dat was onwennig en flink schakelen, maar ik had gelukkig één groot voordeel. Door alle maatregelen lag het sociale leven stil en had ik alle tijd om mij volledig te focussen op de studie.”

“Ik ben er iedere keer echt trots op als ik mijn werk-kleding aantrek. In 2017 kreeg ik op oudejaarsdag een

herseneninfarct en heb ik zelf ervaren hoe belangrijk de mensen in het ziekenhuis zijn. Dat ik daar nu zelf een onderdeelje van ben, is iets moois. Ik kan mij de eerste keer dat ik hier kwam werken nog goed herinneren. Het werd mij duidelijk dat alle handjes welkom waren. Op de Centrale Sterilisatie Afdeling zorgden wij ervoor dat alle instrumenten en mondkapjes schoon werden gemaakt; alles sorteren, steriel maken en het vervolgens weer naar de afdelingen brengen.”

“We kwamen dus ook vaak langs de IC om dingen op te halen of weg te brengen. Dan word je even keihard geconfronteerd met de realiteit, maar gelukkig kon ik dat goed van mij afzetten als ik weer thuis was. Wat ik vooral als prettig heb ervaren, is het leren én werken. Daardoor is de opleiding goed te doen. Je leerde in de praktijk veel, kon thuis aan de studie en dat de volgende dag direct toepassen. Ondanks dat ik op het moment van spreken nog altijd in opleiding ben, kan ik nu al zeggen dat ik nog geen dag spijt heb van de beslissing om weer naar school te gaan. Zo zie je maar: de coronacrisis kan óók mooie dingen brengen.”

‘Juist op het
moment dat we
dicht bij haar
wilden zijn,
werden we uit
elkaar gehaald’

Hans-Martin Otten
Oncoloog

“In mijn werk maak ik vaak heftige dingen mee, maar nu kwamen er andere aspecten bij kijken. Bang was ik echter nooit, want als oncoloog ben je altijd al goed beschermd als je een patiënt gaat behandelen. Maar het feit dat naasten niet bij hun stervende geliefde mochten komen, was mensonterend.”

“Zelf zat ik ook in een emotionele rollercoaster. Mijn moeder zat in een beschermde woongroep en opeens ging het land op slot. Het sociale contact werd doorbroken en dat vond ik het allermoeilijkst. Vooral ook omdat je aan mijn moeder zag dat ze doorhad dat we haar niet konden bezoeken.”

“Ondanks alle voorzorgsmaatregelen kwam corona toch het huis van mijn moeder binnen. Drie van de acht bewoners overleden. Dat was heftig. Ze kreeg zelf ook corona en wij stonden aan de zijlijn machteloos toe te kijken. We wilden haar graag bezoeken, maar dat kon alleen via een raambezoek. Juist op het moment dat we dicht bij haar wilden zijn, werden we uit elkaar gehaald.”

“Ze konden haar in de woongroep niet meer de zorg bieden die ze nodig had. Mijn moeder verhuisde naar een verpleeghuis en daar bleef de situatie ongewijzigd; we mochten haar niet bezoeken. Ze kwam als demente vrouw in een onbekende omgeving terecht en dat terwijl zij en wij de verzorgenden en bewoners niet kenden.”

“Ondertussen ging mijn werk in Meander gewoon door, maar je begrijpt dat ik ook met mijn hoofd bij haar was. In verband met personeelstekort in het verpleeghuis konden we maar één keer per week beeldbellen. Dat waren fijne momenten, waarbij we haar even bemoedigend konden toespreken.”

“Maandenlang zagen we haar niet fysiek, maar ze sloeg zich er goed doorheen. Natuurlijk ging ze achteruit, al bleef ze ons gelukkig wel herkennen. Tja, als ik er zo over praat, is het écht een bizarre tijd geweest. Dat geldt ook voor het werken in het ziekenhuis. De oncologie ging gewoon door en wij moesten mensen met kanker blijven zien. We waren super goed beschermd, dus bang voor het virus was ik niet. Gelukkig mijn gezin ook niet. Sterker nog; zij deden er alles aan om mij niet te besmetten met het virus. Dat deden ze echt voor mij, zodat ik kon blijven werken.”

“Sommigen patiënten durfden helaas niet naar Meander te komen. Begrijpelijk, maar dat maakte de situatie niet makkelijker. Toch vonden we altijd wel een oplossing en dan zie je dat in zo’n crisis toch bepaalde krachten bij mensen naar boven komen. Je wordt creatief, kijkt wat wél mogelijk is en bent met z’n allen bezig de werksituatie zo prettig mogelijk te maken.”

“Er waren intern best wel eens discussies. Wat deden we bijvoorbeeld met een patiënt van wie we wisten dat hij of zij ging overlijden? Volgens de regels, zeker tijdens de heftige eerste golf, mocht er niemand bij de

patiënt komen. Dat vonden wij zo mensonterend dat besloten werd om dit wél toe te laten. Het bezoek was weliswaar helemaal ingepakt en beschermd, maar ze konden toch op een waardige manier afscheid nemen. Ik ben erg blij dat we dit toch hebben gedaan.”

“Helaas is mijn moeder in augustus 2021 ook overleden. Daar hebben we vrede mee, maar als ik zo terugblik is het toch een nare tijd geweest. Desondanks kijk ik liever naar de mooie momenten. Ik hoop dan ook echt dat we meer gaan beseffen hoe belangrijk sociale contacten zijn. Niet alleen op de werkvloer, maar ook in je privéleven. Naar elkaar omkijken, dat is het allerbelangrijkste.”

‘Ik hield vanaf de
eerste dag een
dagboek voor mijn
kleinkinderen bij.
Stel dat zij zich ooit
afvragen: ‘Wat was
er aan de hand in
2020?’

Joke van der Wee
IC-verpleegkundige, recent met pensioen

“De laatste maanden van mijn carrière in het ziekenhuis had ik mij heel anders voorgesteld. Het is een afscheid in een gezondheidscrisis geworden. Toch maakt het mij ook trots dat ik deze periode op de IC meegemaakt heb. Ik ben dan nu wel met pensioen, maar als ze mij nodig hebben, dan sta ik er weer. Ja, dat meen ik echt.”

“Ik voelde tijdens de coronagolven wel wat extra druk. Kan ik het allemaal qua gezondheid en werkdruk wel aan? Want ik ben niet de jongste meer. Toch heb ik het nooit als lastig ervaren, want je merkte vanaf het eerste moment dat we met z’n allen één team waren. Buiten werktijd hield ik dagboeken bij, schreef ik al mijn ervaringen op, knipte ik af en toe kranten-artikelen uit en verzamelde ik foto’s. Dat deed ik voor mijn kleinkinderen, want zij zullen anders amper kunnen bevatten wat voor periode dit was. Denk alleen al aan de raambezoeken en de avondklok. Een bijna onwerkelijke situatie, als je het niet zelf bewust hebt meegemaakt.”

“Ik weet het nog goed; 10 maart 2020. De dag dat de eerste coronapatiënt bij ons op de IC kwam. Natuurlijk zagen we de heftige beelden uit China, Italië en later Brabant, maar nu lag er écht een coronapatiënt. Dat hield wel in dat ik in de frontlinie stond. Het was pittig, want alle IC-bedden raakten vol en je had soms drie patiënten onder je hoede. Vanaf eind maart gingen we 12-uursdiensten werken en had elke verpleegkundige gelukkig weer zorg over ‘maar’ twee

IC-patiënten. Daarnaast kregen we ook hulp van oud IC-verpleegkundigen en afdelingsverpleegkundigen. Je zag collega's ook opbloeien. In een crisis leer je nieuwe dingen, ontwikkelen mensen zich en worden krachten gebundeld. Met elkaar deden we op de IC de coronazorg; intensief en soms emotioneel."

"Thuis was het stil, zeker toen ik zelf in quarantaine moest omdat ik positief getest was. Ik kon wekenlang mijn kinderen en kleinkinderen niet zien. Toch word je ook daarin vindingrijk. Zo gingen we vaker Facetimen en las ik af en toe voor het slapen gaan via de telefoon een verhaaltje voor. Ook stuurde ik die kleintjes zo nu en dan een knutselcadeautje, want ook voor hen was dit natuurlijk een bijzondere tijd. Ze gingen niet meer naar school en naar de kinderopvang."

"Waar ik zelf meer moeite mee had, was de tweede golf. Daarin was ik niet de enige. 'Daar gaan we weer', was de gedachte die we hadden. Toch verzaakte je niet. We gingen door. Voor mij hield dat in september 2021 op, na bijna 40 jaar werken op de IC. Ik ging met pensioen en kon met een trots gevoel terugkijken op mooie jaren. Laten we het niet hopen, maar mocht er weer zo'n crisis komen, dan kunnen ze mij bellen. Als ik het mentaal en fysiek nog kan, spring ik bij. Ik ben er namelijk trots op dat we met z'n allen in zo'n zware tijd het verschil kunnen maken."

'Als ze vanavond bellen, sta ik er binnen vijf minuten'

*Karen Logeman
Anesthesie-verpleegkundige*

“De eerste keer dat ik op de intensive care kwam, heb ik daar volgens mij eerst een tijdje onzeker om mij heen gekeken. De vraag kwam of ik, als anesthesieverpleegkundige, kon bijspringen. Natuurlijk zei ik direct ‘ja’, maar hoe kon ik iets betekenen op deze afdeling? Ik was bang dat ik in de weg zou lopen, dat ik veel minder zou weten dan alle andere collega’s en ja, in alle eerlijkheid: ik voelde mij echt even onzeker.”

“Ik heb dan ook zeker in de eerste dagen en nachten stress ervaren en voelde mij soms een sta-in-de-weg. Gelukkig groeide het vertrouwen, werd ik goed opgenomen door de groep en al snel verdween de meeste onzekerheid. In de operatiekamer draaien we regelmatig patiënten die beademd worden op hun buik, daar kon ik natuurlijk wel bij assisteren. Ook bij het intuberen kon ik goed helpen, aangezien dat mijn dagelijkse werk is. Infusen prikken was natuurlijk ook goed aan mij besteed. Toen kwam bij mij het besef dat ik toch iets kon betekenen. Beetje bij beetje zag ik dingetjes die ik op mij kon nemen en waarbij ik van toegevoegde waarde kon zijn.”

“Daardoor groeide ik in mijn rol. Na een dag of drie kwam het besef dat ik op de intensive care niet werd opgegeten door het virus, niet ziek ben geworden én het belangrijkste: iets kon betekenen voor mijn collega’s en de patiënten. Dat gaf een goed gevoel. Het was zo fijn om te zien dat we met z’n allen de schouders eronder zetten om het virus te verslaan.”

“Kijk, ik ben zo dyslectisch als je maar zijn kan, maar handelen kan ik wel. Zeg mij wat ik moet doen en ik doe het. Die rol nam ik op de intensive care ook aan. Ik kon helpen als een patiënt op zijn buik gedraaid moest worden, een infuus moest krijgen of geëntubeerd moest worden. In plaats van vragen wat ik kon doen, werd ik gevraagd. Dat gaf een goed gevoel.”

“Na zijn detubatie dacht een patiënt dat hij op een boot zat. Vaak worden mensen verward wakker na lange tijd aan de beademing te hebben gelegen. Door alle bijgeluiden op een IC kan dat veel onrust geven. Om de angst weg te nemen heb ik gezegd dat we nog even door moesten varen en dat het oké was. Tja, soms moet je ook een beetje improviseren toch? Het zorgde in ieder geval wel voor rust bij deze patiënt.”

“Het belang van de patiënt stond altijd centraal en dat is wat ik zo mooi vond. Allerlei mensen van diverse afdelingen waren werkzaam op de cohortafdeling of op de intensive care en toch functioneerde alles. Het ‘wij-gevoel’ was groot en dat heeft ervoor gezorgd dat we als Meander nog meer één team werden.”

“Mijn naasten steunden mij gelukkig altijd. Ik kreeg bijvoorbeeld een flesje wijn thuisgestuurd met een mooie lieve kaart erbij. Die was afkomstig van mijn kinderen. Dit was hun manier om te zeggen dat ze trots waren en mij steunden, dat raakte mij emotioneel. Mijn vriend en zijn jongens namen mijn hondje

in huis, zodat ik mij volledig kon focussen op werken en slapen.”

“Inmiddels help ik niet meer mee op de IC, maar als ze vanavond bellen sta ik er binnen vijf minuten. Ja, dat meen ik echt. Natuurlijk zal ik dan ook weer eventjes onzeker zijn, maar ik zou het zo weer doen. Het klinkt misschien gek om te zeggen, maar het was een hele heftige maar ook intens mooie periode om mee te maken. Natuurlijk was er veel leed en verdriet, maar ik zag ook dat iedereen in Meander zijn uiterste best deed om patiënten te helpen. Dat beeld koester ik en ik ben er trots op dat ik daarvan een klein onderdeel ben geweest.”

**‘Ik had een boekje
naast mijn bed
liggen en daarin
schreef ik dingen
op als ik ’s nachts
wakker werd’**

*Marjan van Maanen
Coördinator in de triagetenten*

“Samen met diverse collega’s hebben we een plan bedacht hoe we ervoor konden zorgen dat de triage van patiënten en bezoekers in de tenten goed werkte. Er kwam in korte tijd veel op ons af en voor het ziekenhuis moesten we zorgen dat er een goede triage werd uitgevoerd. Maar hoe doe je dat? Niemand had dit ooit eerder gedaan...”

“Gewoon doen en gaandeweg bijschaven, dat was ons motto. Normaal gesproken werk ik met mijn directe collega’s op kantoor, maar nu stonden we in de parkeergarage en bij de SEH-triagetent alles te regelen; van personele planning tot logistieke vragen. De eerste week deden we met de collega’s uit mijn team de triage. Maar goed; de bevoorrading raakt op, de handalcohol vliegt erdoorheen en ga zo maar door. Het werd echt een hele logistieke operatie, waarbij er continu bijgeschaafd moest worden.”

“Natuurlijk was ik daarbij bang voor mijn eigen gezondheid. Je ziet hele zieke mensen en in het begin wisten we nog niets van het virus. Ik was bijvoorbeeld bang om besmet te raken als iemand vanuit een geopend autoraam tegen ons sprak in de parkeergarage. Ook weet ik nog goed dat de eerste coronapatiënt in Meander overleed. We kregen een tas met daarin de persoonlijke spullen van de overleden persoon. Ik moest de tas vanuit de triagetent aan de naasten geven, maar zij wilden alleen de portemonnee. Het klinkt gek, maar die durfde ik niet uit de tas te pakken. Ik was bang dat ik ook besmet werd...”

“Nu weet je beter, maar toen écht niet. Toch was er geen moment dat ik twijfelde of ik dit werk wel moest doen. Normaal gesproken ben ik adviseur Kwaliteit & Veiligheid en ik had dus wel ervaring met dingen regelen. Uiteindelijk hadden we alles vrij snel onder controle en liep het goed. Na een week namen verpleegkundigen en coassistenten de triage in de tenten over en kregen wij met zeven mensen de coördinerende rol. We gaven instructies aan de nieuwe medewerkers en lichtten wijzigingen toe. Elke wijziging voerden we door in de stroomschema's voor de triage en we tuigden systemen op voor bevoorrading en het doorgeven van uitzonderingen van patiënten die wel een begeleider mee mochten nemen.”

“We waren vooral veel brandjes aan het blussen. Overal ontstonden kleine probleempjes. Van te drukke wachtrijen tot aan woordenwisselingen. Vooral aan dat laatste heb ik mij wel eens geërgerd. Natuurlijk begrijp ik de onmacht en frustratie bij mensen, maar waarom werd dit afgereageerd op de collega's in de triagetent?”

“Toch wil ik daar niet te lang bij stilstaan, vooral omdat ik het ergens wel kan begrijpen. Liever kijk ik naar de werkzaamheden die wij met z'n allen hebben verricht. We waren allemaal een kantoorbaan gewend en hadden, zwart-wit gezegd, werkdagen van 09.00 uur tot 17.00 uur. Dan is het mooi om te ervaren dat niemand klaagde nu we opeens onregelmatig moesten werken, zeven dagen in de week in wisselende diensten tussen 06.30 en 22.00 uur.”

“Een hoogzwangere vrouw is mij nog het meest bijgebleven. Haar man mocht echt niet mee naar binnen, terwijl er iets met het kindje bleek te zijn. Dat zijn dan zulke lastige dilemma’s: maak je een uitzondering of niet? De artsen maakten de beslissing of een patiënt een begeleider mee mocht nemen of niet, maar de medewerkers in de tent moesten dit uitleggen. Soms overlegden we als coördinator nogmaals met de arts bij schrijnende gevallen. De mens in mij zei dat we soms niet zo streng moesten zijn, maar we wisten allemaal dat het écht nodig was om zo weinig mogelijk mensen toe te laten in het ziekenhuis en verspreiding van het virus tegen te gaan.”

“Het hield ook gewoon nooit op, zeker in de eerste golf. De rijen met patiënten werden langer en langer. Als coördinatoren bleven we telkens bijstellen, oplossingen verzinnen voor allerlei problemen waar in de tenten tegen aan gelopen werd. Ikzelf nam het werk ook mee naar huis. Ik stond continu ‘aan’. Elke dag bezig met het werk om goed op de hoogte te zijn van de wijzigingen, zodat ik de medewerkers goed kon instrueren. Thuis was ik bezig met thuisscholing geven en voor de kinderen zorgen. Ik werd regelmatig midden in de nacht wakker en dan had ik opeens een oplossing voor een bepaald probleem in mijn hoofd zitten. Daarom had ik altijd eentje naast mijn bed liggen, waar ik dingen in op kon schrijven. Tja, zo ver ging het.”

“Ik ben dankbaar dat ik dit werk heb kunnen doen. Er moest continu geschakeld worden en dan ben ik in mijn kracht. Ondanks dat het een enge periode was, heb ik aan het werk zelf plezier gehad. We konden iets betekenen voor anderen en dat is altijd goed.”

**‘Ik deed dit werk
voor de artsen
en patiënten;
zodat zij zo veilig
mogelijk waren’**

*Saida Aaliou Aazani
Schoonmaakster bij GOM*

“Mijn zoon stuurde mij een berichtje met de woorden ‘Mama, moet je niet naar huis? Er is corona in het ziekenhuis’. Dat kwam op dat moment wel even binnen. Toch was weggaan voor mij geen optie. Er moest gehandeld worden en ik duik dan niet weg.”

“Ik moet wel eerlijk bekennen dat het, zeker in het begin, erg beangstigend was in Meander. Niemand wist iets van corona. Hoe kon je het oplopen en waar bevond dat monster zich? Als schoonmaakster kwam ik eigenlijk nooit op de intensive care en zag ik niet van dichtbij al het leed, maar opeens veranderde dit. Alle focus kwam op de IC en de cohortafdelingen. Ook bij mij.”

“Dit hield in dat wij ook daarheen moesten. Dat werd wel eerst gevraagd en natuurlijk zei ik ‘ja’. We moesten dit met z’n allen doen. Desondanks vond ik het wel eng en vroeg ik mij in de eerste twee weken meermaals af of ik hier niet mee moest stoppen. Het voelde heel tegenstrijdig. Opeens werd je als schoonmaker blootgesteld aan het virus. Althans, dat gevoel had ik. Dat was natuurlijk niet zo, want we waren uitstekend beschermd en liepen non-stop in zo’n benauwend pak met bijbehorende bril en mondkapje.”

“Tijdens mijn werk zag ik veel leed. Patiënten die op hun buik lagen, enorm veel slangen, monitoren en piepjes. Hoe gek het ook klinkt, maar je ging daar wel aan wennen. Ik deed dit werk voor de artsen en patiënten; zodat zij zo veilig mogelijk waren.”

“Als er een patiënt overleed of was ontslagen, moesten we direct aan de slag. De gehele kamer werd door ons gedesinfecteerd. Daar zat best wel wat druk op, want de patiënten stonden in de rij voor een schone kamer. We namen alles af; het douchegordijn, de deuren, de klinken, het bed en ga zo maar door. Het virus kon zich overal bevinden en dus konden we geen centimeter overslaan.”

“Vanuit mijn directe omgeving kreeg ik veel vragen. Ondanks dat we midden in de eerste golf zaten, besepte nog niet iedereen de ernst van de situatie. Als ik dan uitleg gaf, zag je mensen echt schrikken. Ik gaf ook een interview aan de Volkskrant en daar kwamen veel reacties op. Gelukkig waren deze allemaal positief. Schoonmakers worden, zeker in Meander, al gewaardeerd, maar tijdens de coronacrisis nog meer. Kijk, verpleegkundigen zijn gewend om in noodsituaties te handelen, maar wij? Wij zijn ‘maar’ schoonmakers en voor ons was dit écht nieuw.”

“De lege gangen waren confronterend. Normaal zie je overal mensen in het ziekenhuis en opeens was het er misstil. Er waren zelfs gangen afgezet met linten. Een horrorbeeld. Maar goed, je moest je verstand op nul zetten en doorgaan. Tijd om echt te beseffen wat er allemaal gebeurde, was er op een werkdag niet.”

“Ik heb het gewaardeerd dat Mark Rutte de schoonmakers apart benoemde tijdens één van de persconferenties. Toen kwam bij mij nog meer het besef dat

wij echt iets aan het betekenen waren in een enorme crisisperiode. Zonder ons konden er geen nieuwe patiënten opgenomen worden en dat gaf voldoening. Toch kwam het mooiste compliment vanuit mijn eigen gezin. Als zij zeggen dat ze trots op mij zijn, betekent dat zo veel. Daar doe je het toch voor als moeder.”

‘Het was voor
mijn gevoel
echt wachten
op die dag...’

Sarah Coene

Physician assistant voor de Longgeneeskunde

“Waar mijn collega’s van de longafdeling hielpen op de cohortafdeling, werd ik daar weggehouden. Ik begreep er écht niets van en daar had ik het moeilijk mee. Ik moest op de gewone verpleegafdeling blijven, terwijl zij aan het strijden waren in de frontlinie. Hoe ik mijn gevoel op dat moment het best kan omschrijven? Dat ik aan de zijlijn stond op het moment dat ik echt iets kon bijdragen.”

“Later begreep ik pas waarom hiervoor was gekozen. Onze longafdeling bleef ook geopend en doordat veel personeel naar de cohortafdeling moest, probeerden ze ook continuïteit te bieden op de ‘normale’ afdeling. Eigenlijk is het dus een mooi en groot compliment dat ik als continue factor op de gewone verpleegafdeling werd gezien. Anderzijds voelde het voor mij alsof ik mijn steentje niet kon bijdragen, terwijl mijn collega’s de strijd aan het voeren waren.”

“Terwijl mijn vaste collega’s daar waren, werkte ik met veel mensen die ik niet kende. Dat was bijzonder; je ziet in zo’n situatie hoe bereidwillig iedereen is. Toch moet ik ook eerlijk zijn: het was niet altijd even makkelijk. Ik voelde mij erg verantwoordelijk en controleerde iedereen. Waar je normaal gesproken vertrouwt op je collega’s, was dat nu anders. Ik stond toch met veel mensen die nog niet eerder op deze afdeling hadden gewerkt. Daardoor had ik misschien wel dubbel werk.”

“Mijn moeder vond het fijn dat ik niet op de cohort-afdeling stond. Zij was bang dat ik besmet zou raken en dat begrijp ik wel. Zelf voelde ik die angst niet. Ik was altijd en overal goed beschermd en was zelf ook voorzichtig. Ondanks dat was ik wel extra alert. Bij elk hoestje of kuchje dacht ik: ‘oh nee, daar is corona’, terwijl dat dan niet het geval was. Niemand wist, zeker in het begin, iets van het virus en dat maakte het wel moeilijk.”

“Ik kan mij nog goed herinneren dat ik op televisie de horrorbeelden uit Italië zag en ik de volgende ochtend op de fiets naar mijn werk zat. In Italië kwamen de verpleegkundigen en artsen niet meer thuis, omdat het zó druk was en iedere ochtend dacht ik opnieuw dat dit mij ook te wachten stond. Het was voor mijn gevoel echt wachten op die dag...”

“Gelukkig is die nooit gekomen, maar druk was het wel. Ik werk normaal gesproken vier diensten van negen uur en dat werden tijdens de eerste golf vijf dagen van negen uur. Ik twijfelde daar geen seconde over, het was gewoon nodig. Dit klinkt misschien heel gek, maar ik kan nu niet meer zo goed voor de geest halen hoe druk het was. De stress is mij wel bijgebleven. Gaan we het wel redden? Komt er niet te veel op ons bordje? Ja, dat waren vragen die dagelijks door mijn hoofd spookten.”

“Dat mijn vaste collega’s op de cohortafdeling werkten en ik hen niet kon ondersteunen, kon ik na een

aantal weken loslaten. Ik begreep de gemaakte keuzes, maar fijn was het niet. Mijn vaste collega's sprak ik in die tijd ook weinig. Iedereen stond in de overlevingsmodus en als we thuis waren, zocht ieder voor zichzelf afleiding. Ik ging bijvoorbeeld veel hardlopen of wandelen. Dat deed ik wel extreem vroeg op de dag, want ik stoorde mij enorm aan de mensen die zich niet aan de regels hielden. Dan zag je hele families dicht op elkaar door het bos lopen. Ik kan er nog boos om worden."

"Wat mij het meest is bijgebleven, is dat er op mijn afdeling iemand kwam te liggen met chronische hoestklachten. Na onderzoek bleek dit kanker te zijn en omdat we in een zware lockdown zaten, mocht er geen familie langskomen. Terwijl ik de diagnose aan de patiënt vertelde, luisterde haar echtgenoot mee via de telefoon. Zulke momenten vond ik het allerswaarst om mee te maken en ik hoop dat die tijd nooit terugkomt."

‘Door corona
heb ik misschien
wel een verkeerd
beeld gekregen
van werken in een
ziekenhuis’

*Djimme van Etten
Liep zijn laatste coschap in Meander*

“Toen ik in Meander bezig was met mijn laatste coschap, brak corona uit. De universiteit haalde iedereen terug, maar ik wilde zelf niet weg. Al mijn collega’s moesten een stap naar voren zetten en ik zou er eentje terug gaan doen? Dat voelde niet goed, vond ik. Daarom besloot ik samen met nog drie anderen op gesprek te gaan met de universiteit en gelukkig mochten we blijven. Weliswaar op vrijwillige basis, maar toch. Ik liet niemand in de steek en samen hebben we de schouders eronder gezet.”

“Collega’s konden op de cohortafdeling werken, omdat ik hun taken overnam op de afdeling interne geneeskunde. Dat vond ik iets speciaals: ik stond dan niet zelf in de frontlinie, maar doordat ik er was, hadden collega’s handen vrij om op de cohort te werken. Maar het was echt heel erg vreemd. Lege autowegen, lege ziekenhuisgangen... bizar om mee te maken, maar ik had dit niet willen missen. Het is ontzettend leerzaam geweest, vooral omdat ik heel zelfstandig mocht én kon werken. Toen de ergste golf voorbij was, stopte ik met werken in Meander.”

“Maar toen kwam er in januari 2021 een mail binnen. Of ik met spoed bij kon springen, want ze hadden mensen nodig. Ja, wat doe je dan? Heel eerlijk gezegd stond ik er niet om te springen, want eigenlijk wilde ik na mijn coschap even iets anders doen, maar ik voelde mij als net-afgestudeerde arts wel verantwoordelijk.”

“Dus besloot ik weer richting Amersfoort te gaan. Ik had alles net afgerond, een eed afgelegd, mijn verantwoordelijkheidsgevoel was groot en ook mijn naasten stonden achter mij. Dus daar ging ik. Voor de tweede keer, maar deze keer op de cohortafdeling. Ik moet wel bekennen dat ik druk voelde. Opeens kwamen ze op de afdeling naar mij toe met vragen in plaats van andersom. Vooral de eerste weken was dit wat ongemakkelijk, maar daarna groeide ik in mijn rol.”

“Ik woonde toen nog in een studentenhuus en daar vonden ze het wel spannend dat ik in Meander werkte. Ik voelde gewoon dat ze bang voor mij waren, omdat ze dachten dat ik het virus met mij mee droeg. Ik was tenslotte wél aan het werk en dan ook nog eens op een plek waar alle coronapatiënten naar binnen werden gebracht. Zelf was ik realistischer; ja, natuurlijk kon ik het krijgen – en ik heb zelf ook corona gehad –, maar je bent maximaal beschermd in het ziekenhuis.”

“Toch snapten ze wel dat ik ging. Ik kon iets betekenen in een hele grote crisis. Dat maakte hen trots, net als mijn ouders. Ik had dat trotse gevoel zelf minder; ik deed wat ik moest doen. Niet meer, niet minder. Maar toch, over vijf jaar denken we hieraan terug en dan komt het trotse gevoel wel denk ik.”

“In die twee periodes in Meander heb ik veel gezien en geleerd. Zo was er een echtpaar van een jaar of 80, beiden waren ze opgenomen met corona. De man

overleed eerst en een aantal dagen later werd duidelijk dat de vrouw ook niet meer beter zou worden en dus ook zou overlijden. Ik moest het slechtnieuwsgesprek doen, waarbij ik dit zou gaan vertellen aan haar en de familie. Dat heb ik tot in de nauwkeurigheid voorbereid, alle scenario's opgeschreven en uiteindelijk verliep dat gesprek heel anders dan verwacht. In positieve zin, al is zo'n boodschap overbrengen nooit fijn. Dat zijn wel dingen die indruk op mij hebben gemaakt en die ik niet snel vergeet."

"Na vier maanden zat mijn tijd erop en stopte ik in Meander. Inmiddels werk ik in een verpleeghuis en eigenlijk vind ik dat wel even goed. Door corona heb ik misschien wel een verkeerd beeld gekregen van werken in een ziekenhuis. Op een gegeven moment leek het alsof ik in een fabriek werkte; het was een komen en gaan van coronapatiënten. Je gaat daardoor de menselijke kant missen en dat is niet goed. Daarom vind ik het nu ook zo prettig in het verpleeghuis; even wat minder druk en meer oog voor de patiënten."

**‘Ik heb er geen
spijt van, ook niet
nu is gebleken
dat ik er PTSS
aan over heb
gehouden’**

*Jacqueline Wallet
Verpleegkundige Orthopedie*

“Ik was altijd de persoon die aan het lachen was, ik liet nooit merken dat het even wat minder ging en wilde iedereen altijd opbeuren. Dat is heel lang goed gegaan, tot ik een dag vrij was en de man met de hamer tegenkwam. Ik sliep slecht en kreeg paniekaanvallen. Ik heb mezelf toen met veel pijn en moeite ziekgemeld, ging naar een psycholoog en kreeg te horen dat ik PTSS had.”

“De coronacrisis heeft een hele diepe indruk op mij gemaakt. Mensen takelden snel af en moesten via een iPad afscheid nemen van hun geliefde(n). Even iemands hand vastpakken kon niet en via een beeldscherm hoorde ik patiënten tegen hun partner zeggen dat ze van de ander hielden en dat ze hoopten wakker te worden. Dat brak mij echt op, zeker toen ik ook mensen afgevoerd zag worden in zwarte bodybags.”

“Het ging voor mij gewoon niet meer. Omdat ik een achtergrond heb als verpleegkundige op de longgeneeskunde was ik gaan werken op de cohortafdeling. Die vraag werd mij gesteld en ik heb volmondig ‘ja’ gezegd. Daar heb ik tot op de dag van vandaag geen spijt van. Nee, ook niet nu is gebleken dat ik er PTSS aan over heb gehouden.”

“Na een tijd thuis te hebben gezeten, ben ik gereïntegreerd en ben ik weer gaan werken. Helaas kreeg ik in de tweede coronagolf te maken met een terugval en later volgde er nog eentje. Dat was echt een klap

in mijn gezicht en er werd hard op de rem getrapt. Ik moest stoppen met werken en aan mezelf denken.”

“Maar hoe doe je dat, als je weet dat je anderen kunt helpen? Echt, je kunt nog beter je been breken dan psychische klachten hebben. Dan is het tastbaar en continu voelbaar, nu merkte ik alleen op sommige momenten dat ik geestelijk even niet meer kon. Het deed mij vooral pijn omdat ik nog maar net in Meander werkte en ik wilde laten zien wat ik kan. Dat maakte het nog moeilijker om te accepteren dat ik een stap terug moest doen.”

“Gelukkig kon ik goed praten met mijn leidinggevende en ook met de bedrijfsarts. Inmiddels ben ik weer mondjesmaat aan het werken en sta ik op een wachtlijst voor psychische hulp. Toch heb ik zelf wel het gevoel dat het de goede kant op gaat, maar ik ben er nog niet. Zo eerlijk moet ik wel zijn. Dat ik dit nu zo open vertel, is omdat ik weet dat andere collega's ook eraan onderdoor zijn gegaan en dat zij net als ik altijd alles maar weglachten. Ik hoop dat zij overeind blijven en op tijd aan de bel trekken, want écht; je eigen gezondheid is net zo belangrijk als de gezondheid van een patiënt.”

“Ondanks dat ik door zo'n diep dal ben gegaan, heb ik wel mooie herinneringen aan werken in Meander tijdens de coronacrisis. Er heerste echt een 'wij tegen de rest-gevoel' en we hebben onderling in de pauzes ook echt wel gelachen. Ik heb dan ook geen moment spijt gehad van het feit dat ik 'ja' zei op de vraag

of ik op de cohortafdeling kon werken. En weet je, misschien is deze klap in mijn gezicht ook wel goed geweest. Een wake-up call dat ik niet continu maar door moet gaan en soms ook even naar mijn eigen gevoel moet luisteren.”

**‘Die beelden
waren typerend;
iedereen hunkerde
naar omhelzingen,
vrijheid en
blijdschap’**

*Frank Noordanus
Fotograaf afdeling Communicatie*

“Toen mijn manager Erik van Goor mij belde om aan te geven dat de tijd rijp was om beeldmateriaal te vergaren, was ik op vakantie op Terschelling. Hij zei dat er iets unieks aan de gang was en dat besepte ik misschien op dat moment nog niet. Ik vond het spannend, want wat tref je aan in het ziekenhuis? Waar was dat monster verstopt, dat ons kon besmetten? Niemand wist dit aan het begin van de crisis. Toch deed ik mijn job, maar echt fijn voelde dat in het begin niet.”

“Ik leefde in twee werelden. In het ziekenhuis was er drukte en daarbuiten genoot ik van de rust. Ik zag de coronacrisis echt als langdurige meditatie. De lege snelwegen, de stille natuur... ik vond het schitterend en zocht na werktijd graag de natuur op. Ik woon in Oldenzaal, maar ben erg vaak op de Veluwe te vinden. Even mijn hoofd leegmaken. Heerlijk.”

“De natuur in gaan en mijn verstandelijk beperkte dochter opzoeken waren altijd vastigheden in mijn leven. Zij woont bij Amerpoort in Baarn en ik ging elke week naar haar toe en bezocht daarnaast ook wekelijks mijn dementerende moeder. Beiden snapten niets van de situatie en dat vond ik lastig. Doordat vrijwel alle deuren in Nederland gesloten werden, kon ik ze niet meer bezoeken. Dat was moeilijk, maar het gaf mij op één of andere manier ook rust. Ik moest opeens een stukje zorg loslaten, want ik kon niets doen. Ik was in gedachte altijd bij hen en dat wisten ze. Dus we hadden er vrede mee.”

“In de coronacrisis overleed helaas mijn moeder. Dat was een zware periode, maar na werktijd zocht ik de lege straten op, wandelde ik uren en vond ik daardoor (be)rust(ing). Daarnaast blijft 15 juni een onvergetelijke dag. Eindelijk mocht ik, samen met mijn zoon, mijn dochter bezoeken. Dat filmpje, waarop zij niet van haar broer kon afblijven en super enthousiast was, is vaak gedeeld en zelfs landelijk nieuws geworden. Die beelden waren typerend voor de tijd waarin we leefden: iedereen hunkerde naar omhelzingen, vrijheid en blijdschap. Die ontmoeting tussen mijn twee kinderen bezorgt mij nog altijd kippenvel. Onvergetelijk.”

“Tegelijkertijd ging het werken gewoon door. Op de afdeling Communicatie moest ik niet alleen foto's maken, maar ook de pers begeleiden. Er was veel aandacht voor Meander Medisch Centrum. Het leek ook alsof er beelden nodig waren, om de mensen te doen beseffen hoe erg deze crisis was. Wij als ziekenhuis hadden op een gegeven moment alles wel vastgelegd; al kwam ik minder graag op de intensive care. De verpleegkundigen waren daar zo hard aan het werk, dat ik mijzelf een sta-in-de-weg vond.”

“Na werktijd stapte ik zo snel mogelijk de auto in. Dan vertrok ik richting de Veluwe, waar we een huisje hebben. Ik vond in de natuur kleine geluksmomentjes en kon bijvoorbeeld uren staren naar een beekje. Er was in de wereld veel leed, ik maakte dat van dichtbij mee, maar had wel berusting. ‘Laat het maar gebeuren’, is

wat ik mij voorhield. Ik zocht berusting in lopen. Heel vaak alleen, soms met mijn buurman. Wat opviel was dat Nederland opeens een eenheid was. We moesten met z'n allen zorgen dat corona verdween, maar die saamhorigheid verdween langzaam in de tweede en derde golf. Dat 'wij-gevoel' van het begin koester ik en ondanks dat de wereld verder gaat, blijf ik het liefst hangen in dat beeld; Nederland dat samen één is en waarbij niet iedereen aan het rennen en vliegen was, maar rust pakte omdat het simpelweg niet anders kon."

**‘Wij zouden
wel het laatste
ziekenhuis zijn
waar chaos zou
ontstaan’**

*Lioe-Ting Dijkshorst-Oei
Internist en tijdens eerste golf voorzitter MSB*

“Mijn dochter en zoon maakten zich zorgen om mij, maar ik zag zelf het gevaar niet. We moesten een eenheid vormen en gingen maar door. Mede dankzij de mensen om mij heen ben ik deze nare periode goed doorgekomen. Ik maakte werkdagen van soms zestien uur en als ik thuis kwam, stond er eten voor mij in de koelkast. Dat hadden mijn ouders daar neergezet met vaak een lief briefje erbij. Dat waren voor mij de momenten waarop ik besepte hoe gezegend ik ben.”

“Nederland bleef lang gespaard van alle ellende en daardoor konden wij ons in Meander voorbereiden. Toen het in Brabant heftig werd, legden we direct lijntjes met de besturen daar en hebben we in de beginfase in acht ziekenhuizen geholpen. Die ervaring heeft ervoor gezorgd dat wij hier startklaar stonden voor de hevige storm. Het klinkt gek, maar het voelde alsof Meander al jaren was voorbereid op iets heftigs. Het liep allemaal zo gesmeerd.”

“Ik ben altijd heel optimistisch. Misschien wel té. Toch had ik het volste vertrouwen in Meander en ons team; wij konden dit. Wij zouden wel het laatste ziekenhuis zijn waar chaos zou ontstaan. Met dat comfort ging ik erin, omdat we steeds een stap voor liepen. Als we een bericht kregen over te nemen stappen, konden wij tegen elkaar zeggen: ‘Dat hebben we vorige week al gedaan’. Dat gaf zo’n fijn gevoel. Iedereen begreep dat we in een crisissituatie zaten. We onderhandelden niet, we deden. Moesten we naar links? Dan ging iedereen naar links. Ik vond het belangrijk dat ik de

mens achter het uniform bleef zien. Daarom sprak ik veel collega's persoonlijk, al was het soms maar even via de app."

"In zo'n lastige tijd is het vrij eenvoudig om aan jezelf voorbij te gaan. Toch gebeurde dat niet, dankzij mijn kinderen, mijn ouders en vrienden. Ik ben een familiemens en bij elke aangelegenheid komen we normaal gesproken met z'n allen samen. Opeens kon dat niet meer. Toch voelde ik veel steun, want elke keer stond mijn koelkast vol met wat gezonds. Mijn ouders zijn ook arts en begrepen dus goed wat ik doormaakte. Verder leegde ik mijn hoofd door te hardlopen of ik ging kitesurfen. Alleen dat laatste durfde ik niet altijd. Ik was veel te bang om geblesseerd te raken en daarmee de zorg onnodig te belasten of zelf niet meer inzetbaar te zijn."

"De harmonie in Meander is mij bijgebleven. Door de coronacrisis werden veel operaties uitgesteld en ondanks dat iedereen toe was aan rust, nam vrijwel niemand vakantie. We wilden die wachtlijst wegwerken en gingen maar door. Achteraf gezien is het goed dat door hogerhand op de rem werd getrapt, want het was niet gezond wat we deden. Toch zegt dit alles wel iets over het ziekenhuis en het personeel."

**‘De GGD vroeg
of er iemand
beschikbaar
was die mijn
kinderen kusjes
en knuffels kon
geven’**

*Mieke Vreeman
Zorgondersteuner*

“Laten we er maar niet omheen draaien; die corona-crisis was een bizarre tijd. Voor mij ook positief, moet ik bekennen. Midden in de tweede golf maakte ik mijn droom waar en solliciteerde ik voor de nieuwe functie van zorgondersteuner in Meander. Het was een kans die ik niet kon laten liggen en ondanks de crisis was ik super blij toen ik hoorde dat ik was aangenomen.”

“Maar dan kom je daar de eerste dag... Dat was wel even schrikken. Er gebeurde zoveel om mij heen. Rustig inwerken zat er niet in; we moesten met z'n allen aan de slag. Dat heb ik trouwens als prettig ervaren. Ik had al in de zorg gewerkt en kon direct écht iets bijdragen. Mijn collega's hielpen mij fantasistisch en ik werd direct opgenomen in de groep.”

“Als zorgondersteuner heb je een helpende functie en dat is soms lastig. Je ziet dat je collega's het zwaar hebben, écht in de frontlinie staan en je wil ze dan nog meer helpen. Toch kan dat niet. Dat was soms frustrerend, maar anderzijds bracht het ook mooie dingen. Ik zag mijn collega's met zoveel liefde de patiënten helpen. Daar heb ik zelf enorm veel van geleerd.”

“Mede hierdoor wist ik al snel dat het goed was dat ik na zoveel jaren ouderenzorg in Meander ging werken. Ik werd op een gegeven moment ‘barbier’ genoemd. Ik schoor de patiënten voordat ze met ontslag gingen. Niet omdat het moest, maar omdat ik dat dankbaar werk vond. Na maanden in bed te hebben gelegen, was het bij sommigen ook echt nodig, haha.”

“Zelf had ik zo nu en dan ook gesprekken met mensen die in Meander lagen vanwege corona. Eén van hen vertelde mij dat hij ‘voor de dood was weggeraapt’. Dat maakt zo’n indruk als iemand dat tegen je zegt en ik werd er echt even stil van.”

“Ik heb menig bijbeltje op nachtkastjes bij patiënten zien liggen. Zo ook bij een man die moest worden opgenomen op de intensive care. Later zag ik hem terug en was hij aan het herstellen. Opnieuw hadden wij een gesprek over dat het een wonder was dat hij er doorheen was gekomen. Toch was er bij hem ook veel leed, want tijdens zijn opname had hij zijn dochter verloren. Toen hij het ziekenhuis uit mocht, zei hij dat hij eindelijk het graf van zijn dochter kon bezoeken.”

“Helaas kreeg ik zelf ook corona. Niet zo erg dat ik naar het ziekenhuis moest, maar het leek wel alsof er continu met hamers op mijn hoofd werd geslagen. De GGD vroeg of er iemand beschikbaar was die mijn twee kinderen kusjes en knuffels kon geven, omdat ik dat niet mocht doen. Toen beseftte ik nog meer hoeveel impact corona heeft. Gelukkig zijn mijn kinderen er goed mee omgegaan en herstelde ik snel.”

“Toen ik hersteld was, kon ik weer in Meander werken. Daar wilde ik ook zijn, want daar kon ik mijn collega’s ondersteunen. Het klinkt gek, maar alles in mij zei continu dat ik in het ziekenhuis moest zijn. Dat komt denk ik doordat ik al jaren in de zorg werk; dan heb je vooral oog voor anderen. Het mooiste wat

ik heb meegemaakt? Dat iemand bij zijn ontslag zei: 'Tot nooit meer ziens'. Die woorden klinken misschien vreemd, maar zo is het wel. Je hoopt patiënten niet nog eens te zien."

**‘Ze wilden
elkaar niet
loslaten,
dat zag je
aan alles’**

*Hanneke Nagelkerke
Zorgassistent Dialyse*

“Na zestig huwelijkse jaren verhuisde mijn moeder naar een zorginstelling vanwege de diagnose Lewy Body, een combinatie van dementie en Parkinson. Mijn vader kon helaas thuis niet meer voor haar zorgen en dus was er geen andere mogelijkheid meer, ze moest naar een zorginstelling.”

“Wel kon mijn vader in het begin iedere dag naar haar toe en dat gebeurde ook. Ze waren al zestig jaar onafscheidelijk en ondanks dat ze niet meer samenwoonden waren ze zoveel mogelijk bij elkaar. Maar toen kwam corona ons land binnen en moesten de deuren van de zorginstelling op slot.”

“Hierdoor kreeg mijn moeder alleen nog bezoek met een raam ertussen en ze had geen idee waarom dit zo was. We hebben het echt vaak uitgelegd, maar het volgende moment kwam opnieuw de vraag waarom we niet gewoon even binnen kwamen.”

“Ik vond dit zo wreed en mensonterend. Iedere keer opnieuw. Toch bleven we haar bezoeken, maar iedere keer werd haar blik leger en vermagerde ze. Hoe lang gaat ze dit nog volhouden, vroegen we ons af. We konden geen knuffels geven, geen zoen en ook niet even simpelweg haar hand vasthouden. We mochten helemaal niets.”

“Omdat het op een gegeven moment zo slecht ging, hebben we ervoor gezorgd dat mijn vader toch nog een bezoek mocht brengen aan mijn moeder. Ze wilden

elkaar niet loslaten, dat zag je aan alles. Het was zo mooi en ontroerend tegelijk.”

“Toen de deuren weer van het slot gingen, was er helaas geen herkenning meer. Mijn moeder was lichamelijk en geestelijk erg verzwakt. Toch waren we blij dat we weer bij haar mochten. We waren op tijd om haar te mogen begeleiden in haar laatste levensfase. Helaas moest mijn vader haar op 2 juli 2020 definitief loslaten en overleed ze.”

“Ik weet vrijwel zeker dat ze overleden is aan het feit dat mijn vader niet meer bij haar mocht komen. Geen contact meer met hem heeft voor haar achteruitgang gezorgd, daar ben ik van overtuigd. Op dat moment dachten we dat we binnen zes weken weer een uitvaart zouden hebben, maar dan van mijn vader. Wonder boven wonder herpakte hij zich enigszins, maar hij viel wel in een gat. Hij miste mijn moeder en het doel in zijn leven. Zijn partner was hij verloren en vanwege corona kon hij nergens meer heen. Het werd stil rondom hem.”

“Als mijn vader een half jaar na haar overlijden een hersenbloeding krijgt, is hij geknakt. Vechten hoeft voor hem niet meer. De neuroloog vertelde dat hij aan een hersenbloeding niet dood ging en dus gewoon kon revalideren, maar dat is niet wat mijn vader wilde. Wij als dochters hebben hem naar huis gehaald om hem te helpen in zijn laatste levensfase. Hij besloot te stoppen met eten en drinken en hoopte daarmee zijn

einde te bespoedigen. Dat heeft twee weken geduurd en op 5 februari 2021 overleed mijn vader.”

“En zo hadden we in zeven maanden tijd twee uitvaarten met een beperkt aantal mensen. Daarna moesten we nog hun woning opruimen en dat deden we met een lach en een traan. Weer werken daarna vond ik moeilijk. Ik stortte in en heb mij ziek gemeld. Na twee maanden ben ik weer gaan opbouwen, maar wel met minder uren. Dat had ik mijn vader moeten beloven op zijn sterfbed en dat doe ik nu ook. Ik moet zeggen: het bevalt goed. Een cadeautje van mijn vader, zullen we maar zeggen...”

‘Ik merkte dat
ik de spanningen
van het werk
tijdens het
rennen echt even
los kon laten’

Liesbeth Brinkman
Verpleegkundige Flexbureau

“Aan het begin van de crisis had ik echt een uitlaatklep nodig. Net als heel Nederland zocht ik afleiding om uit de sleur te komen waar we op dat moment in terecht waren gekomen. Je mocht en kon vanwege de lockdown amper iets en dus ben ik gaan lopen. Dat begon met wandelen en inmiddels heb ik de halve marathon van Amersfoort gerend.”

“Ik had van mijzelf nooit verwacht dat ik dit kon. Sportief was ik altijd wel, maar een halve marathon lopen? Ik ben erg blij dat ik het hardlopen heb opgepakt, want we hebben het niet makkelijk sinds corona in ons land is. Als flex-verpleegkundige heb ik tijdens de coronapieken veel gewerkt en dus ook veel leed gezien. Het is dan heerlijk als je voor of na je werkdag even stoom kan afblazen door de natuur in te gaan.”

“Wanneer dat moment kwam dat ik besloot te lopen, weet ik niet meer zo goed. Wel kan ik mij herinneren dat ik wat meer snelheid wilde en daarom naar een sportzaak ben gegaan. Ik kocht goede hardloopschoenen en ben het gewoon gaan doen. Nee, niet met mijn partner. Hij support mij wel en mijn drie kinderen vinden het ook goed dat ik dit doe, maar ik ging vaak alleen. Ik sloot mij later aan bij een loopgroep en vanaf dat moment ging het hard. De afstanden die ik kon lopen werden steeds groter en ik merkte aan mijzelf dat ik tijdens het rennen de spanningen van op het werk echt even los kon laten. Hardlopen is een routine geworden voor mij, waarbij ik ook geprobeerd heb mijn collega's daarin mee te nemen.”

“In die missie ben ik nog niet echt geslaagd, haha. Dat geeft ook niet, want iedereen gaat op zijn eigen manier om met de tijd waarin we noodgedwongen zitten. Als ik ga rennen, doe ik niet altijd muziek in. Soms wil ik gewoon écht van de natuur genieten. ‘Bewegen en beleven’, noem ik dat. Dan zet ik mijn verstand helemaal uit en neem ik alles wat ik zie in mij op. Zonder dat je het door hebt, ben je dan zo vijf á tien kilometer verder. Op de tijd let ik nooit. Het maakt mij echt niet uit hoelang ik over een rondje doe. Heerlijk lopen door de bossen en onbegaanbare paden, trail-runnen doe ik het liefst. Geen plan, gewoon gaan.”

“Het klopt dat we in Meander erg druk zijn en soms ook hele lange dagen maken. Toch gebruik ik dat niet als smoesje en ga ik zo’n twee á drie keer in de week hardlopen. Moe of niet. Je kan na een werkdag wel op de bank ploffen, maar dat geeft –vind ik– geen voldoening. Dan ga ik liever nog even de natuur in en kom ik daarna met een voldaan gevoel thuis.”

“Mijn collega’s weten inmiddels allemaal wel dat ik hardloop, ik post regelmatig een foto op social media. We wonen in een prachtige omgeving. Rondom Amersfoort is veel natuur en ook klompenpaden zijn prachtig om te lopen. Ikzelf woon vlak bij Den Treek; een prachtig gebied. Wel vind ik het lastig om in de winter ’s avonds te gaan. Het is dan donker en als vrouw ben je dan toch kwetsbaar.”

“In het jaar 2021 staat het aantal kilometers op 1100. Daar ben ik trots op en dat is het positieve wat ik uit de corona-tijdperk haal. Ik was wel actief, maar nooit zó sportief als nu. Daar ben ik dankbaar voor, want ik voel mijzelf daardoor lekkerder in mijn vel zitten. Door nu dit verhaal zo te vertellen, hoop ik te laten zien dat het glas ook halfvol kan zijn. Ja, het is voor iedereen zwaar... maar probeer voor jezelf een uitlaatklep te vinden.”

‘En wat denk je? Werd de helikopter in het weiland gezet’

*Floris Verhijde
Functioneel beheerder Facilitair Bedrijf
en ploegleider BHV*

“Looproutes maken, een helikopterplatform realiseren, huur wc’s overal en nergens vandaan halen, tenten regelen en heaters bemachtigen. Het zijn enkele werkzaamheden die ik, zeker in de eerste golf, heb verricht. Waar ik normaal gesproken op de afdeling Facilitair Bedrijf van Meander werk, werd ik nu opeens fulltime BHV-ploegleider. Pas nu ik er zo over spreek, besef ik hoeveel we met ons team achter de schermen hebben gedaan.”

“Het hield ook nooit op. Dachten we de juiste route te hebben gemarkeerd, veranderde er weer iets. Nou, hup... daar gingen alle stickers weer van de vloer en werd de nieuwe route aangeduid met pijlen. Klagen deden we nooit; we zaten in een crisis, we moesten ervoor zorgen dat iedereen in en rondom het ziekenhuis veilig was en daarom handelden we direct en dachten we niet na over die iets te lange werkdag.”

“We waren vooral heel faciliterend bezig. Zo moesten er tenten voor de ingang van het ziekenhuis geplaatst worden, dus die ga je ergens regelen én gereedmaken. Maar vervolgens kom je erachter dat het in maart veel te koud voor collega’s is om buiten in de kou te werken, dus moesten er ook heaters komen. Toen patiënten geen naasten meer mee mochten nemen naar het ziekenhuis, moesten we ook een wachtruimte voor deze mensen regelen. De tent werd later zelfs een houten paviljoen. Alles was binnen no-time geregeld, maar het moest wel gedaan worden.”

“Op een gegeven moment zagen we mensen in de parkeergarage tegen een muur plassen. Eigenlijk niet heel gek; ze mochten het ziekenhuis niet in en waar moet je dan plassen? Om die vraag te beantwoorden, zijn we toiletwagens gaan regelen. Klinkt eenvoudig, maar op dat moment zocht heel Nederland dixies. Via allerlei wegen probeer je ze dan toch naar Amersfoort te krijgen en daar zijn we uiteindelijk in geslaagd.”

“Dat kwam vooral door de bereidwilligheid van veel mensen. Niet alleen van het personeel die de taak had om dingen te faciliteren, maar ook de maatschappij was bereid te helpen. Je hoefde het woord Meander maar te laten vallen of er werd van alles aangeboden. Dit zorgde ervoor dat ons werk iets makkelijker werd, al hebben we drie weken non-stop lopen knallen.”

“Zo moesten we ook in het ziekenhuis zorgen dat iedereen veilig was. Deuren afsluiten en looproutes maken, bijvoorbeeld. Maar als je dat doet, dan moet je ook aan de brandveiligheid denken. De brandweer is dan ook regelmatig ter controle langsgekomen.”

“Dit zijn allemaal zaken die achter de schermen plaatsvonden. Dat is ook prima, want ik hoef die schijnwerpers niet op mij gericht. Toch waren al die werkzaamheden wél van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat verpleegkundigen goed konden functioneren. Ik weet nog goed dat de vraag kwam of wij een helikopterplatform konden realiseren. We moesten op alles voorbereid zijn, dus ook op het feit dat patiënten met de helikopter

gebracht konden worden. Natuurlijk zeiden we 'ja', maar ik had geen idee hoe dat moest."

"We belden met de terreinknecht van voetbalvereniging Hoogland en hij heeft toen bij ons kalklijnen aangebracht en opeens had Meander een eigen platform. Ook hierna kwam de brandweer op bezoek. Zij hadden in de kazerne nog een blusaanhanger staan die wij konden lenen en na een dag kregen wij een spoedcursus 'hoe blus je een helikopter als die in brand is gevlogen'. Zoals je nu onderhand wel begrijpt; we hebben ons geen moment verveeld."

"Een dag nadat het helikopterplatform gereed was, kwam er een helikopter naar Meander om een arts in te vliegen. Wat denk je? Wordt de heli in het weiland gezet in plaats van op het platform. Haha, ja toen hebben we wel even moeten lachen. Gelukkig is het platform nooit gebruikt. Dan kun je je afvragen of we al het werk voor niets hebben gedaan, maar zo voelt dat niet. We moesten ons op alles voorbereiden en dus ook op de komst van een helikopter."

‘Kleine dingen van grote betekenis’

Erna Rijper
Geestelijk verzorger

“Durf ik mij bloot te stellen aan het virus en in het ziekenhuis te werken, gezien mijn eigen gezondheid? Met die vraag heb ik, werkzaam als geestelijk verzorger, in het begin van de coronaperiode rondgelopen. Ik heb een (lichte) longaandoening, maar door de heftigheid en onwetendheid in die beginperiode, voelde ik mij onzeker en angstig. Een gesprek hierover met anderen heeft mij erg geholpen. Niet dat er garanties te geven zijn, maar zo kon ik mijn keuze goed afwegen. Ook met mijn teamgenoten heb ik dit besproken. We kwamen tot een prima werkverdeling waarbij ik de eerste maanden alleen de patiënten in de kliniek bezocht en niet op de corona-afdelingen kwam.”

“Wat mij in die tijd raakte was het isolement van de patiënten. Er was geen bezoek toegestaan en daardoor waren mensen aangewezen op digitale media. Ik was blij dat we als geestelijk verzorgers vanaf het begin als vanzelfsprekend welkom waren op de afdelingen om tijd en aandacht te kunnen hebben voor de patiënten en de medewerkers. Gewoon fysiek aanwezig zijn, een tijdje naast iemand kunnen zitten. Elkaar aankijken, kunnen praten, een grapje maken, ervaringen kunnen delen, troosten. Die kleine dingen zijn dan van grote betekenis.”

“Wat mij ook raakte was het feit dat ernstig zieke mensen, of mensen die onderzoeken en spannende uitslagen moesten afwachten, het nabije contact met hun dierbaren moesten missen. Het was fijn om er in

die tijd voor hen te kunnen zijn. Zo heb ik een patiënte die nog maar kort te leven had, haar lievelingsgedichten kunnen voorlezen.”

“Tijdens die beginperiode was Brabant enige tijd ‘verboden gebied’. Ik ondervond toen zelf hoe lastig en frustrerend het was om iemand niet te kunnen bezoeken, want ik mocht een aantal weken niet naar mijn hoogbejaarde ouders. Mijn zussen die in de buurt wonen, konden mantelzorg bieden en er is in die tijd gelukkig niets naars gebeurd. Ik heb ze op een gegeven moment allemaal een prachtige bos bloemen gestuurd. Inderdaad een ‘zeg het met bloemen’...”

“Er kwam veel werk op ons af. Om dit goed vol te houden, was ik mij ervan bewust dat we ook goed voor onszelf moesten zorgen. Regelmatig heb ik samen met mijn teamgenoten even een pauzemoment genomen. In de avond maakte ik thuis graag een ommetje in plaats van het volgen van de media. Ik ontdekte de fiets als een heerlijk vervoermiddel. Voorheen ging ik met de auto naar mijn werk, maar nu rijd ik nog altijd met de auto tot aan Amersfoort, pak daar fiets en ga dan verder naar Meander. Ik was werkelijk verbaasd dat ik in 17 jaar nooit eerder op dat idee gekomen was.”

“Voor zoveel mensen heeft er de afgelopen periode veel op het spel gestaan: grote veranderingen, onzekerheden, hectiek, veel werkdruk en/of spanningen. Het deed mij goed dat ik nog altijd naar het werk

kon gaan, mijn ritme en structuur van de dag kon behouden. Mijn kinderen zijn al lang het huis uit en ik woon in een mooie omgeving. Allemaal dingen die ik mij extra ben gaan realiseren de afgelopen periode.”

“Ook voor medewerkers van Meander waren en zijn wij – de geestelijk verzorgers, psychologen en maatschappelijk werkers – beschikbaar voor ondersteuning. Daardoor hoor je wat de impact is van het coronatijdperk op zorgmedewerkers. Er is veel hart voor de zorg en enorm veel goodwill om goede zorg te bieden, maar het vraagt ook voortdurend aandacht en alertheid naar de eigen draagkracht. Dat heeft de tijd wel laten zien.”

‘Een verlof zoals bij mijn eerste zwangerschap werd het niet’

Eline van der Rest

Regieverpleegkundige Maag-Darm-Leverchirurgie

“Op de dag dat de eerste coronapatiënt in Nederland bekend werd, ging ik met zwangerschapsverlof. Dat voelde zó vreemd. Je wist dat het land zich aan het voorbereiden was op iets heftigs en ik liep niet meer rond op de plek waar ik het verschil kon maken.”

“Een verlof zoals bij mijn eerste zwangerschap werd het niet. Veel was gesloten en ik kon mijn werk niet loslaten. Ik was continu mijn mail aan het bekijken, wilde overal van op de hoogte zijn en leefde echt met mijn collega's mee. Het voelde heel raar om thuis te zijn, wetende dat zij het zwaar hadden.”

“Ik leefde in onzekerheid. Kon mijn vriend wel bij de bevalling zijn als hij eventueel verkouden zou worden? Het was een vraag die een week lang onbeantwoord bleef en dat waren geen leuke zeven dagen, kan ik je vertellen. Daarna kregen wij gelukkig de bevestiging dat hij erbij mocht zijn en toen viel er een last van onze schouders.”

“Na de geboorte wil je natuurlijk je kind vol trots aan de wereld laten zien, maar dit was niet mogelijk. Niemand mocht of kon langskomen en alleen raambezoek was mogelijk. En weet je, stiekem vond ik dat ook wel fijn. We konden hierdoor rustig wennen aan het feit dat er weer een klein jongetje in ons gezin was gekomen. In onze bubbel genoten wij volop van de tijd en aandacht voor elkaar. Wij waren wel streng met de regels en namen absoluut geen risico. Natuurlijk waren we trots en wilden wij onze zoon het liefst aan

iedereen laten zien, maar door de onbekendheid en onzekerheid van het virus konden wij voor ons gevoel niet anders.”

“Dit werd door naasten ook begrepen, al denk ik achteraf dat we misschien iets té streng waren. Alhoewel; ik had het mezelf nooit vergeven als hij ziek was geworden doordat wij ons niet aan de regels hielden. Mijn vader werkt als huisarts in Brabant en begreep de situatie dus ook. Dat heeft wel geholpen; onze omgeving had echt begrip voor hoe wij hiermee omgingen.”

“Dat hoorde ik ook toen ik weer op mijn werk kwam. Collega's vonden het knap dat ik in zo'n lastige periode zo sterk ben gebleven. Ik voelde mij dan ongemakkelijk, want zij hadden het juist zwaar gehad, niet ik. Toen ik vroeg hoe het in Meander was gegaan, verwachtte ik veel kommer en kwel te horen. Dat was echter niet het geval en collega's hadden juist ook veel mooie momenten ervaren. Ik was zo blij om dat te horen, al was daar ook weer het gevoel dat ik iets belangrijks gemist had als verpleegkundige.”

“Ik ging weer werken in de zomerperiode, toen de grootste drukte achter ons lag. Hierdoor kon ik rustig in het ritme komen, al was ik daar snel weer aan gewend. Na de zomer kwam er een nieuwe golf en begonnen we weer van voor af aan. Ik heb toen niet op de cohortafdeling gewerkt, omdat ik als senior op de afdeling gewenst was. Toch merk, zie en voel je wat mensen meemaken. De collega's, maar ook patiënten

en hun naasten. Wat mij vooral raakte was het weinige bezoek dat patiënten konden ontvangen.”

“Als medewerker in het ziekenhuis ben je gewend om creatief te zijn. In elke situatie vind je wel een oplossing. Die was er nu amper tot niet en dat is frustrerend. Beeldbellen was natuurlijk super mooi, maar de mensen willen een arm om hen heen. Een kus of een knuffel. Ik kon mij zo indenken dat het zwaar moest zijn om die nodige steun tijdens het ziek zijn te moeten missen in die vorm. Zoiets hoop ik nooit meer te ervaren, want dat gun je echt niemand.”

‘Ik wilde
letterlijk en
figuurlijk door
de muur; ik werd
gek thuis’

*Gerard Hilhorst
Finance & Control*

“De harmonie en saamhorigheid die ik altijd in het ziekenhuis voelde, verdween tijdens de coronacrisis naar de achtergrond. Die periode heeft ons allemaal keihard geraakt en ik denk dat wij dat, tijdens het overleven, te weinig beseft hebben. Het was echt bizar. Ik heb een groeistoornis, waardoor ik kleiner van lengte ben gebleven, maar altijd opval door mijn daden. Dat doe ik in het ziekenhuis al 42 jaar door aandacht aan iedereen te schenken. Vragen hoe het met iemand gaat en als iemand ‘goed’ of ‘mwa iets minder vandaag’ zegt, vraag ik altijd door. Dat was een lange periode niet mogelijk, omdat veel collega’s thuis zaten. Ja, het kon wel, maar ik keek tegen een beeldscherm aan. Dan voel je de echte verbinding niet.”

“Ik herinner mij 14 maart, de dag waarop Mark Rutte ons vanuit zijn torentje toesprak, nog goed. Die dag heeft veel voor ons veranderd, al hadden veel mensen dat besef misschien nog niet. Voor mij werd het pas echt voelbaar toen we bij Finance & Controle naar een mindere bezetting gingen en ik op een gegeven moment alleen thuis kwam te zitten. En dan sluipt de anonimiteit erin.”

“Je bent opeens geen mens meer, maar een beeldscherm die moet leveren. Na vier maanden wilde ik letterlijk en figuurlijk door de muur. Ik werd helemaal gek thuis. Niet alleen omdat ik niemand zag, maar ook omdat ik anderen niet kon opfleuren. De verpleegkundigen op de IC vochten voor levens,

de interieurverzorgers – ik wil ze geen schoonmakers noemen – deden hun best om alles hygiënisch te houden en de afdeling Inkoop zat soms met de handen in het haar. En ik, ik kon vanuit huis niets voor ze betekenen. Nee, dat machteloze gevoel wil ik niet nog eens ervaren.”

“Tijdens de coronacrisis schreef ik meerdere blogs en brieven voor mijn collega’s en ook maakte ik een video. Alles om maar te proberen in verbinding te blijven maar helaas is dat niet altijd gelukt. Dat was de realiteit nou eenmaal, maar ik heb dat nooit kunnen accepteren. Corona voelde als een rouwproces; het overkwam ons en veel mensen konden niets anders doen dan toezien hoe de wereld beetje bij beetje afbrokkelde.”

“Toen ik hoorde dat ik weer fysiek naar het ziekenhuis mocht, was dat een enorme opluchting. Toch was er ook een besefmoment dat de wereld anders was geworden. Ja, je kon je collega’s weer zien en spreken, maar wel met zo’n mondmasker op en van een afstand. Logisch, maar ik had juist die aanraking zo gemist. Even een hand op iemands schouder bijvoorbeeld, om zo te laten voelen dat ik trots op die persoon ben. Nee, makkelijk was het allemaal niet en daarom stak ik net ook een kaarsje aan in de stilteruimte. We moeten niet vergeten wat er is gebeurd. Dit tekent ons voor ons hele leven.”

‘De puzzelstukjes
zijn op hun plek
gevallen. Onder
meer door corona
kwam ik erachter
wat ik wilde in
mijn carrière’

Anouk de Boer
AIOS Interne Geneeskunde

“Op het moment dat de coronapandemie begon, liep ik stage op de intensive care. Toen corona in Nederland kwam, was het dan ook vanzelfsprekend dat ik langer bleef. Waar ik andere collega’s hoorde zeggen dat ze het spannend vonden, vond ik het ook juist een bijzondere tijd en was ik dankbaar een bijdrage te kunnen leveren. Begrijp mij niet verkeerd, er was veel leed, maar persoonlijk vond ik het fijn om te kunnen helpen. Ik heb veel geleerd en kunnen groeien als arts.”

“Het was surrealistisch wat we ervoeren. Er heerste doodse stilte in de gangen van het ziekenhuis, terwijl er in de kamers mensen voor hun leven aan het vechten waren. Ook de collega’s gingen tot het uiterste en daar trok ik mij aan op. Hoe er continu geschakeld werd tussen patiënten, hoe de lege gaten in de roosters zonder mopperen werden opgevuld; ja, het was écht mooi om dit van dichtbij mee te mogen maken.”

“Naast mijn opleiding tot internist was ik als voorzitter van ons assistententeam onderdeel van het coronacrisisteam (CCT). In dit team zaten meerdere specialisten van de Interne en Longgeneeskunde, de opleidingscoördinatoren en twee AIOS’en, waarvan ik er eentje was. Als CCT waren we continu aan het monitoren hoe de bezetting op de afdeling was, hoe de werkdruk van de artsen was en of aanpassingen nodig waren in ons rooster. Mijn rol was onder meer om bij mijn collega’s te inventariseren hoe het met

hen ging, mee te denken over opties om de werkdruk te verminderen en zo nodig roosters aan te passen.”

“Tijdens de eerste en tweede golf van de coronapandemie was ik daarom zowel inhoudelijk als organisatorisch veel bezig met corona en werk. Thuis begrepen ze dit en stonden ze gelukkig achter mijn besluit om de regels rondom quarantaine en contacten streng na te leven. Zo zaten we bijvoorbeeld tijdens de feestdagen met onze familie apart van elkaar.”

“Ik heb bijvoorbeeld ook negen maanden lang mijn opa en oma uit voorzorg niet bezocht. Natuurlijk wilde ik ze graag zien, maar ik wist ook dat ik geen enkel risico kon nemen. Voor hen niet, maar ook niet voor mijzelf en mijn collega's in Meander. Dat kon alleen als ik thuis zo weinig mogelijk mensen zag.”

“Door de pandemie werd mijn stage op de IC verlengd. Tijdens die extra periode op de IC merkte ik des te meer mijn enthousiasme voor die afdeling. Hoe al die specialisten bij elkaar komen, de complexe patiënten en de onvoorspelbaarheid; ik vind dat mooie zorg! Dit heeft me gemotiveerd me te verdiepen in de differentiatie tot intensivist.”

“Het afgelopen anderhalf jaar heeft mij als arts gevormd. De puzzelstukjes zijn op hun plek gevallen, zo kwam ik er tijdens de coronapandemie achter wat ik wilde in mijn carrière. Zonder de coronacrisis was dat misschien anders gelopen, dus eigenlijk kijk ik juist

positief terug op die zware tijd. Nee, het was niet altijd even makkelijk en ja, ook ik heb wel even op mijn tandvlees moeten lopen. Maar ik zou dit alles zo weer doen, mocht dat nodig zijn.”

‘Ik red geen
levens, maar
ik raak ze
wel aan’

*Michiel Mollee
Serviceassistent*

“Ik zat bij een commerciële organisatie waar ik steeds vaker met tegenzin naartoe ging. Er moet toch meer zijn dan dit leventje, vroeg ik mezelf af. Toch twijfelde ik lang, want zou het wel verstandig zijn om op zo’n late leeftijd nog een carrièreswitch te maken? Het bleek de allerbeste beslissing ooit. Als serviceassistent heb ik sinds november 2019 de eer om het leven van mensen echt te verrijken. Ik tref ze in de meest kwetsbare situaties en kan het verschil maken. Zeker tijdens de heftige coronagolven, waarin patiënten geen of nauwelijks bezoek mochten ontvangen.”

“Toen ik door een kennis werd getipt over dit werk, moest ik eerst lachen. Ik als serviceassistent? Na veel twijfel heb ik toch een dagje meegelopen en werd direct enthousiast. In plaats van schoenen te verkopen kon ik nu écht iets betekenen voor anderen. Corona was begin 2020 nog een ver-van-mijn-bed-show. Net als voor veel anderen was het voor mij een biermerk en plaatste ik er grappige berichtjes over op Instagram. Ik had geen benul van wat het inhield, dat corona of Covid-19”

“Volgens mij was het 15 of 16 maart toen ik werd gevraagd om op de cohortafdeling te helpen. Het voelde alsof ik geen keuze had. Ze hadden daar serviceassistenten nodig en ik wilde helpen. Ik wilde daar zijn waar ze mij nodig hadden en het was voor mij dan ook vanzelfsprekend om ‘ja’ te zeggen.”

“Ik had geen idee wat mij te wachten stond. De lift-deuren gingen open en ik werd geconfronteerd met een bord met daarop ‘verboden toegang’. Ik stond daar verdoofd. En nu, dacht ik. Na een paar minuten kwam een collega achter de klapdeuren vandaan; een onherkenbaar gezicht, bedekt met mondmasker, spatbril en een paars mutsje op haar hoofd.”

“Ik ontsmette mijn handen om de tien minuten, durfde niet aan mijn masker te zitten, eigenlijk was het heel onwerkelijk. Want ja, wat wist ik nou? Wat wisten de anderen? Gelukkig was ik niet alleen en stond binnen no-time een team klaar. We voelden dat we onderdeel gingen worden van een stukje geschiedenis. Een stuk dat inktzwart was.”

“Eén persoon herinner ik mij nog goed. Hij werd de Covid-afdeling op gereden en ik schrok mij rot. Deze meneer kon communiceren met zijn ogen en dat was het. Hoeveel weken hij op de IC had gelegen weet ik niet meer, maar zijn ogen spraken boekdelen. Zo angstig en verward. Het duurde weken, maar hij wist stappen te zetten. Zijn spraak kwam langzaam terug en de foto's op zijn kamer gaven ons een beeld van wie die persoon nou eigenlijk echt was. Ik zeg bewust 'was'. Ik zag op de foto een trotse man met zijn gezin en nu zag ik een persoon van wie weinig nog over was.”

“Uiteindelijk, na weken strijden, mocht hij naar huis. Wat een overwinning was dat. Hij werd herenigd met

zijn familie en vrienden. Bij het afscheid hebben we samen gehuild. Hoe graag we elkaar ook een knuffel wilden geven, het bleef bij gebaren van dankbaarheid en warme woorden. Dit is slechts één verhaal; ik kan er nog zoveel meer vertellen. Zoveel verhalen die een onuitwisbare indruk hebben achtergelaten.”

“Wat mij met name is bijgebleven is hoe eenzaam patiënten waren. Afscheid nemen van hun geliefden was zo onnatuurlijk. Ze kwamen op afdelingen te liggen en wisten nog helemaal niet hoe hun toekomst eruit zou zien. Ook voor de bezoekers was het verschrikkelijk. Zij zaten volledig beschermd naast het bed van hun naasten. Geen huid op huid contact, maar een latex handschoen ertussen. Geen kus op het voorhoofd kunnen geven, want het mondmasker liet dit niet toe. Ik heb veel verpleegkundigen naast het bed zien zitten: luisterend, voorlezend uit een brief, beterschapskaart of bijbel. Zij waren er voor die patiënten en dat maakte de pijn wat verdraaglijker.”

“Ik vond de carrièreswitch doodeng, maar wat ben ik blij dat ik het wel gedaan heb. Ik red geen levens, maar ik raak ze wel aan. In een korte periode heb ik veel heftige dingen gezien, maar ook ontelbaar veel mooie momenten meegemaakt. Werken in het ziekenhuis; het is prachtig.”

‘Gelukkig waren
die emoties
slechts één dag
aanwezig en kon
ik mij vervolgens
op een andere
manier nuttig
maken’

*Mariëlle Zuiddam
Regieverpleegkundige*

“Ik ga er niet omheen draaien: het begin van de coronaperiode was verschrikkelijk. Als verpleegkundige wil je een stap naar voren zetten en ik moest vanwege mijn medische kwetsbaarheid een stap terug doen. Ik vond het moeilijk om dat te beseffen en de knoop door te hakken om vanuit huis te werken. Mijn collega's beschermden mij en namen voor/met mij de beslissing om naar huis te gaan.”

“Mijn immuunsysteem is niet zoals het hoort te zijn en dus ben ik kwetsbaarder. Dat besepte ik mij goed, maar ik had het gevoel er juist nú te moeten staan. In het begin werden patiënten nog niet (preventief) getest en was er een tekort aan beschermende materialen. Dit resulteerde in onverwachts positieve patiënten en het daarbij behorende contactonderzoek. De kans dat corona bij mij nog heftiger zou kunnen uitpakken dan bij gezonde mensen zorgde voor de nodige spanning. Zaterdag na de lockdown kwam ik dus thuis te zitten en ik weet nog goed dat ik vrijwel de hele zondag heb gehuild.”

“Gelukkig waren die emoties slechts één dag aanwezig en kon ik mij vervolgens op een andere manier nuttig maken. Vanuit mijn gecreëerde thuishantoortje heb ik alle scholingen op papier gezet en maakte ik een handboek. Ik kreeg van mijn collega's te horen dat ze het zo vervelend vonden dat er elke keer nieuwe updates kwamen en ze daardoor het overzicht kwijt raakten. Net als ze aan een bepaalde werkwijze waren gewend, werd deze weer veranderd.”

“Samen met mijn manager besloot ik al die updates te verwerken in een actueel document. Kwam er een nieuwe update, dan zorgde ik ervoor dat dit verwerkt werd in het handboek. Op het einde was het handboek zo’n 75 pagina’s dik en kreeg ik te horen dat mijn werkzaamheden zeer gewaardeerd werden. Echt alles stond in dat document; over hoe mensen veilig pauzes konden houden tot aan de manier waarop patiënten moesten worden vervoerd en hoe kledingpakketten van patiënten op de afdeling konden komen.”

“Soms werd ik wel eens gekscherend ‘regeltante’ genoemd. Dit kwam ook doordat ik werd ingescha-keld als er vraagstukken vanaf de werkvloer kwamen. Er moesten weeg-units voor de tillift komen, maar waar haal je die vandaan als heel de wereld ze lijkt te zoeken? Niemand die het antwoord had. Ik ben toen samen met afdeling Inkoop gaan speuren en uiteindelijk vonden we ze. In plaats van aan de bedrand te staan, kon ik nu opeens vanuit huis een rol van betekenissen hebben.”

“Tijdens etenstijd en in de avonden ging ik fietsen of lopen. In contact komen met anderen durfde ik niet. Daarom ging ik naar buiten als anderen binnen waren. Dat was voor mij een uitlaatklep als ik even niet met werk bezig wilde zijn. Daarnaast schilderde ik. Tja, echt... haha! Ik ben totaal niet creatief, maar dat vond ik zo ontspannend. Toch merkte ik wel dat ik graag met werk bezig wilde zijn. Dat kwam door

mijn schuldgevoel. Ik was thuis en mijn collega's in het ziekenhuis.”

“Ook heb ik nog een naslagwerk gemaakt voor alle verpleegkundigen van de cohortafdelingen, waarin ik allerlei krantenartikelen en foto's heb gebundeld. In de acht weken dat ik thuis zat, heb ik dus echt wel een rol van betekenis gehad, maar eerlijk is eerlijk: ik was echt blij toen ik weer naar Meander kon. Weliswaar was ik de enige met een neusmondmasker op mijn afdeling – die was toen nog niet geïntroduceerd – maar ik stond er wel. Natuurlijk was dat in het begin wat spannend, maar al snel voelde het goed en vertrouwd. Ik was op de plek waar ik hoorde te zijn en ben er niet meer weggegaan.”

**‘Eenzaamheid en
machteloosheid;
dat zijn de
woorden die deze
situatie het best
omschrijven’**

*Christa Nieuwenhuis
Doktersassistente poli Reumatologie*

“Toen mijn vader geestelijk en lichamelijk achteruitging, heeft hij mij gevraagd of ik voor hem wilde zorgen vanaf het moment dat hij dat zelf niet meer zou kunnen. Dat wilde ik met liefde doen, alleen door de lockdown kon én mocht ik hem niet eens meer bezoeken. Dat ik die belofte niet kon waarmaken raakt mij nog steeds. Hij is alleen én in eenzaamheid gestorven. En juist op die momenten had ik er moeten zijn.”

“Mijn vader heeft jarenlang voor mijn dementerende moeder gezorgd. Na haar overlijden woonde hij zelfstandig, maar dit werd vanaf 2018 steeds moeilijker omdat hij ook getroffen werd door Alzheimer. In 2019, de dag voor Kerst, werd hij opgenomen in een verpleeghuis in Heemstede. Het was een verschrikkelijk moeilijke beslissing maar het kon niet anders.”

“Na amper 2,5 maand in zijn nieuwe woonsetting mochten naasten niet meer komen, want 17 maart 2020 sloten verpleeghuizen hun deuren om zo te proberen coronabesmettingen te voorkomen. Mijn vader ging enorm achteruit, bellen lukte niet meer en skypen gaf alleen maar meer verwardheid. Mijn broers en ik wonen allemaal ver van Heemstede vandaan, dus ‘even’ voor het raam naar hem zwaaien...we hebben het zeker gedaan maar het was een enorme reis en mijn vader begreep er weinig van. We raakten elkaar steeds meer kwijt, zou je kunnen zeggen.”

“Tijdens de eerste golf bleef het verpleeghuis corona-vrij en medio juni mocht ik als enige van de familie weer bij hem op bezoek. Maar in het najaar waren er wel besmettingen en begin december werd ook mijn vader positief getest. Hij werd direct overgeplaatst naar een voor hem volstrekt onbekende setting in Haarlem, waar ouderen werden verpleegd die besmet waren. De toestroom was daar zo groot, dat de zorgmedewerkers dit niet konden bolwerken. Eenpersoonkamers werden gevuld met meerdere patiënten, zonder dat daar voorzieningen voor waren. Het was verschrikkelijk. Echt een chaos. Spullen lagen op de grond en raakten kwijt. Zo ook zijn bril en hij had -9, dus zag hij vrijwel niets. Ook mijn vaders gehoorapparaten verdwenen, waardoor hij ook niets meer kon horen. Lopen ging moeizaam, want zijn stok en rollator waren weg. Oh, het was verschrikkelijk. Ik trof hem daar volkomen ontredderd aan. Ook heeft hij mij, in mijn beschermende pak, niet meer herkend. Zoals alles en iedereen daar voor hem onbekend moest zijn. Wat voelde ik me machteloos...”

“We hebben buiten op het raam naast zijn bed nog foto’s van ons geplakt. Ik hoop zo dat hij daarvan iets heeft meegekregen. Als ik belde om te horen hoe het met hem ging, dan kreeg ik een antwoordapparaat met daarop de boodschap dat men geen tijd had. Ze zouden alleen contact opnemen indien een patiënt erg achteruit zou gaan.”

“Op 12 december overleed mijn vader. Helemaal alleen, we weten niet precies hoe laat. Ik was er niet en had er moeten zijn. Dat doet nog steeds enorm pijn. Dit heeft hij niet verdiend. Hij heeft altijd voor anderen gezorgd en wie was er voor hem?”

“Op de dag van de begrafenis hebben we voor alle 160 zorgmedewerkers een zak narcissenbollen afgegeven. Omdat het na een verschrikkelijk 2020 ook weer voorjaar zou worden en er een nieuw begin met nieuw leven zou zijn. Dat zou mijn vader mooi gevonden hebben...”

**‘Opeens was
ik patiënt in
het ziekenhuis
waar ik zo
graag werk’**

*Welmoed van Boven
Projectleider Digitale Innovatie*

“Bij twijfel moet je niet inhalen, zei mijn manager en daarom bleef ik thuis toen ik (begin) maart 2020 lichte klachten kreeg. Ik was tien jaar niet ziek geweest en opeens voelde ik mij niet lekker. Eigenlijk kon ik helemaal niet ziek worden, want mijn zoon zijn verjaardag kwam eraan. Tijdens zijn feestje proefde ik plotseling niets van de taart. Mijn smaak was weg en de alarmbellen gingen af. Zou het corona zijn?”

“Op dat moment was er nog niet zoveel over het virus bekend. Andere landen waren in lockdown, maar Nederland nog niet. Ik voelde mij niet lekker, mijn smaak was weg en het ging die dag slechter met mij. Zo slecht, dat ik maar op bed ben gaan liggen terwijl ze beneden aan het feesten waren.”

“In Meander was het de regel dat je dan de crisismanager benaderde en omdat er toen niet al te veel testen waren, werd mij geadviseerd thuis uit te zieken en niet in contact te komen met anderen. Ik ben een workaholic en probeerde vanuit bed gewoon door te werken. In het ziekenhuis werd het ook drukker en drukker en ik hoopte op die manier iets bij te kunnen dragen.”

“Al snel ging dat niet meer. Ik voelde mij zó intens slecht. Ik werd benauwd, voelde druk op mijn borst en kon niet meer normaal nadenken. Nou, dat is eng... Op dag negen hield ik het niet meer en hapte ik naar adem. Ik belde de huisarts, maar mocht niet langskomen omdat ik een gezonde veertiger was zonder

medische voorgeschiedenis. Ik moest thuis uitzielen en als ik geen drie stappen meer kon zetten, kon ik aan de bel trekken.”

“Door het contact dat ik had met mijn collega’s wist ik hoe druk het was geworden in de ziekenhuizen. De drempel om opnieuw te bellen vond ik daarom hoog. Na aandringen van mijn manager kon ik tóch terecht op het coronaspreekuur van de huisarts en die schrok zich rot. Waarom ik niet eerder langs was gekomen, werd mij gevraagd. Ik bleek – mede door corona – een longontsteking te hebben en kreeg antibiotica. Maar het hoesten verdween niet en zeven weken later werden longfoto’s en een CT-scan gemaakt. Dat is heel vreemd; opeens was ik als patiënt in het ziekenhuis waar ik zo graag werk.”

“Op de CT-scan werd gelukkig niets ernstig gevonden, maar mijn longen bleken niet optimaal. Gelukkig kon ik half mei wel weer aan het werk, al ging dat met vallen en opstaan. De nasleep van corona bleek heftiger dan gedacht en tot december van dat jaar bleef ik kwakkelen. Mijn hele systeem was ontregeld.”

“Sinds mijn besmetting ga ik niet meer met de trein naar het werk. Dat is één grote besmettingsbron. Daarom heb ik een elektrische fiets aangeschaft en na negen jaar trainen ga ik nu met de fiets van mijn woonplaats Nijkerk naar Meander. Naast het hardlopen bouw ik daarmee conditie op en werk ik aan mijn gezondheid. Dat heb ik wel geleerd van de

coronaperiode: je gezondheid is iets heel belangrijks en daar moet je zuinig op zijn. Toch heb ik ook gezien dat je ondanks een uitstekende gezondheid erg getroffen kan worden door het coronavirus en dat we daarin niet alles zelf in de hand hebben.”

‘Door mijn
collega’s te
masseren, kon
ik mij op een
bijzondere manier
onderscheiden’

*Faiza Yuijl
Doktersassistent*

“Mijn tante had een tia gehad en ik bezocht haar elke week wel een keer. Dat waren voor haar momenten om naar uit te kijken, maar die momenten verdwenen door de strenge lockdown. Tot op de dag van vandaag heb ik het daar nog moeilijk mee, want ze overleed midden in de coronacrisis. Hierdoor heb ik haar nooit meer face-to-face kunnen spreken.”

“Helaas hoorde dat bij de tijd waarin we leefden, maar het was zó heftig. Sowieso de hele situatie in het land en in Meander Medisch Centrum. Ik moest op een gegeven moment veel patiënten afbellen, omdat fysieke afspraken niet meer mogelijk waren. Dat voelde zo gek om te doen en toch was één ding voor mij duidelijk: ik ga mij niet verstoppen. Ik ben toen onder andere de persoon geweest die testen afnam bij collega's om te zien of ze wel of geen corona hadden. Ik stond dus echt in de frontlinie en dat was spannend. Toch was het voor mij vanzelfsprekend om dit te doen, want ik ben werkzaam in een ziekenhuis. Dan wil je mensen helpen en in dit geval kon ik mijn collega's helpen.”

“Totdat ik in december zelf thuis kwam te zitten met corona. Mijn zoontje had het virus opgelopen op zijn school en ik raakte ook besmet. Hij had amper klachten, maar ik lag echt een week gestrekt op bed. Dat was zó verschrikkelijk, zeker ook omdat mijn man op dat moment naar het buitenland moest vanwege een overleden familielid. Ik lag dus alleen op de slaapkamer, terwijl mijn kinderen door het huis liepen.”

“Gelukkig zijn ze erg zelfstandig en hebben wij steun van naasten gekregen. Toch voelde het alles behalve chill. Niet eens omdat ik zelf corona had, maar vooral omdat ik mijn collega’s niet kon helpen. Uiteindelijk heb ik vijf weken thuis gezeten, want ik bleef maar positief testen. Ik zag mijn kinderen alleen bij de slaapkamerveer, kon niet naar buiten en voelde mij nutteloos.”

“Toen ik eindelijk negatief getest werd, was ik als een kind zo blij. Eindelijk mocht ik weer naar Meander en gelukkig steunde mijn gezin mij daar ook in. Ze wisten dat ik daar moest zijn en lieten mij daarin ook vrij. Bijzonder, want ik kan ook heel goed begrijpen als ze anders hadden gedacht. Eenmaal in Meander was de situatie helaas ongewijzigd. Het was nog altijd enorm druk en ik zag collega’s strijden. Mijn schuldgevoel werd daardoor nog groter en het voelde alsof ik ze vijf weken lang in de steek had gelaten.”

“Dat was natuurlijk niet zo, maar het knaagde aan mij. Gelukkig zat ik al snel weer in het werkritme en kon ik op een bijzondere manier onderscheid maken. Eén van de specialisten had spit en ik bood aan om te masseren. Lag mijn collega daar op de behandelbank en was ik aan het kneden. Sindsdien ga ik door het leven als collega die ook goed kan masseren en vragen collega’s er regelmatig om.”

“Wat ik mooi vond aan de tweede coronagolf, is dat wij thuis als gezin naar elkaar toe groeiden. In de eerste

golf was er veel weerstand bij mijn kinderen, maar bij de tweede lockdown was dat niet mogelijk. Er was een avondklok en daardoor moesten zij – net als de rest van Nederland – op tijd thuis zijn. We keken samen films, spraken met elkaar en werden als gezin nog hechter. Dat zijn toch wel de momenten die ik koester uit zo'n loodzware periode.”

‘We hebben zelfs de Hunkemöller gebeld voor BH-speldjes’

*Mark de Vries
Teammanager Inkoop*

“Mondkapjes waren nergens meer te krijgen en ook schorten waren niet leverbaar. Nou, dan kun je wel door de grond zakken, maar dat doe je niet. Tijdens een crisis sta je aan. Dag en nacht. We hadden, voor het virus echt in Nederland kwam, wel wat extra mondkapjes en handalcohol besteld, maar dat bleek achteraf een druppel op een gloeiende plaat. Je moet dus creatief zijn en daar zijn we ver in gegaan. Zo belde ik met de hoofdkoper van Hunkemöller om te vragen of wij BH-speldjes mochten gebruiken voor onze – soms te strakke – mondkapjes en ook bij fietsfabrikanten vroeg ik om duurzame schorten.”

“Op donderdag vertrok ik voor een weekend naar Zwitserland en die dag was er een eerste spoedoverleg in het ziekenhuis. Toen ik de maandag daarna in de trein terug naar huis zat, barstte het werk echt los. Dan kom je direct in een bepaalde modus, waar we maandenlang in hebben gezeten. Alle ziekenhuizen hadden dezelfde problemen en iedereen aasde op dezelfde middelen. Het was zelfs zo erg dat onze vaste leveranciers al snel niet meer konden leveren. Daarvan heb ik wel echt even wakker gelegen, maar tegelijkertijd was ik ook aan het schakelen. Hoe kunnen we het oplossen en hoe zorgen we ervoor dat we wél aan de spullen komen? De coronacrisis werd echt even mijn leven, hoe raar dat misschien ook klinkt.”

“Paniek heb ik nooit gevoeld, want ik wist dat de gehele afdeling er alles aan deed om deze klus te klaren. We maakten lange dagen en weken en dat zeg ik niet

om te klagen. Je deed het gewoon. Niet alleen voor de patiënten, maar ook voor je collega's. Als ik thuis in Zwolle was, kon ik ook niet altijd ontspannen. Ik heb bijvoorbeeld wel eens om 23.00 uur via Whatsapp een grote bestelling gedaan, omdat dat een moment was om toe te slaan. Wat ik wel altijd heel raar vond, waren de gangen in het ziekenhuis tijdens de crisis. Ze waren stil, leeg en verlaten. Achter de deuren van de intensive care was de echte hectiek. Dat zag je niet, maar je wist het. Daardoor gingen wij, en dat merkte ik echt in ons team, automatisch een stapje harder lopen. We moesten dit met z'n allen doen en wij konden onze IC-collega's daarbij helpen."

"Ik had deze periode voor geen goud willen missen. Natuurlijk is het menselijk leed verschrikkelijk en dat gun je niemand, maar we hebben als ziekenhuis aangetoond ons mannetje te kunnen staan. Ieder voor zich, maar ook als team. Daar ben ik oprecht trots op. Of ik bang ben dat het werk straks 'saai' wordt? Haha, nee. Sterker nog: we hebben hier zo ontzettend veel van geleerd. Het werk is daardoor alleen maar leuker geworden."

‘Vierentwintig bedden in één lange gang; het was onwerkelijk’

*Bianka van der Oord
Intensivist*

“De alarmbellen gingen af toen de horror-beelden uit Italië kwamen. Artsen blijven meestal kalm, maar je zag en hoorde hun paniek. Dat was voor ons in Meander het moment dat we in de startblokken stonden en wisten: ‘Dit wordt een zware en onzekere periode’. Nog voor we het wisten lag onze hele afdeling vol met coronapatiënten. Vierentwintig bedden aan één lange gang, waarvan acht bedden op vier operatiekamers die via een sluis met onze afdeling waren verbonden; het was onwerkelijk. Niemand had de oplossing, we konden vragen amper beantwoorden en het was griezelig. Toch ging je door. We zijn dit werk gaan doen om bij dit soort situaties vooraan te staan en ja, het was zwaar... maar het team was hecht en dat zorgde ervoor dat je de hoge druk aankon.”

“De tweede golf was mentaal zwaarder en soms demotiverend. Nederland leek opeens de ernst niet meer te beseffen, terwijl wij opnieuw vchten voor elke patiënt. Ik vond dat lastig en had thuis ook niemand om hierover te praten. Mensen opzoeken deed ik niet, want ik was te bang om besmet te raken en niet meer te kunnen werken. Ik was dan ook altijd blij als ik in het ziekenhuis was, omdat de collega's begrepen hoe ik mij voelde. Wat ik ook moeilijk vond, was het feit dat iedereen op televisie maar wat riep. Iedereen had er opeens verstand van. Toen ik op de radio opnieuw iets raars hoorde, besloot ik dat station te bellen en was ik niet veel later in de uitzending. Daar vertelde ik dat ik het vaccinatiebeleid niet goed vond en dat jongere

mensen eerst een prik hoorden te krijgen. Gelukkig heb ik daarna veel positieve reacties gekregen.”

“In het ziekenhuis veranderde er ook steeds dingen, omdat je continu mee moest bewegen met de actualiteit. We schakelden over naar 12-uursdiensten, gezamenlijk met de voltallige verpleging. Dat werkte geweldig en maakte nog eens duidelijk wat voor eenheid ons team was.”

“Corona heeft aangetoond hoe kwetsbaar we als mens zijn. Dat merkte ik zelf ook, want ik raakte ook besmet en was enkele dagen goed ziek, moest in quarantaine en kon niet werken. Wil ikzelf wel naar de IC als dat nodig is? Het was een vraag die ik niet kon beantwoorden. Gelukkig herstelde ik snel, maar dacht in die periode vaak terug aan de gesprekken die ik voerde met familieleden van patiënten. Tegen hen heb ik regelmatig moeten zeggen dat een IC-opname geen meerwaarde had. Dat zei ik dan in het belang van de patiënt. We wisten door onze ervaringen redelijk de kansen in te schatten, maar die gesprekken wennen nooit.”

“Gelukkig werd onze eerlijkheid gewaardeerd en was er begrip. Het was een bizarre tijd en toen het voorbij leek te zijn voelde het vreemd. Soms was een dienst rustig en voelde dat onwennig. Je was gewend om continu bezig te zijn en ineens was er tijd voor rust. Gelukkig ook want we moesten allemaal echt even bijkomen. Pas toen kreeg iedereen het besef hoe onwerkelijk de hele periode was.”

**‘Steeds als er
iets veranderde
in de werkwijze,
maakten we daar
een video over’**

*Philene Pos
Longverpleegkundige*

“Op vrijdag hadden we een groot overleg en die zondag ging, sneller dan verwacht, de corona-afdeling open. In dat weekend is enorm veel gebeurd. Van spreken over hoe we te werk moesten gaan tot aan de opening van de afdeling. Er kwamen zoveel mensen van verschillende afdelingen bij elkaar en dan zie je toch de kracht van Meander. We hebben een doel en daar gaan we voor. Zelf kreeg ik zondag, op mijn vrije dag, een telefoontje of ik direct kon komen. We moesten de kamers gereed maken, want enkele uren daarna moest de corona-afdeling geopend worden.”

“Ik was dan wel vrij, maar natuurlijk ga je. In de ochtend hebben we met veel collega's keihard gewerkt en om 21.00 uur kon de afdeling open. Mijn taak zat er daarna op en eigenlijk voelde ik mij toen machteloos. Ik zat thuis en dat knaagde aan me. Dagenlang controleerde ik mijn telefoon of er updates waren, zocht ik contact met collega's en ja... ik had écht de drang om te helpen.”

“Ik heb echt geen flauw idee waarom ze bij mij uit zijn gekomen, maar mij werd de vraag gesteld of ik video's kon maken. In mijn vrije tijd monteerde ik wel eens wat beelden en ik ben graag creatief bezig, dus ik zei volmondig 'ja'. Samen met Romee maakte ik bijscholingsvideo's. We draaiden de protocollen uit en probeerden ze zo goed mogelijk in beelden te vertalen. Dat was écht hard werken, maar we hebben hier zoveel plezier aan beleefd.”

“Romee werd het gezicht van alle video’s en aan de cijfertjes konden wij zien dat ze goed bekeken werden. Ik vond het fijn dat zij steeds voor de camera ging staan en het gezicht van de video’s werd, want ik vond dat helemaal niets. Sterker nog; ik denk niet dat veel mensen weten dat ik samen met haar een team vormde. Toch maakt mij dat niet minder trots, want de video’s hebben het werk van mijn collega’s makkelijker gemaakt. Je bekijkt toch liever even wat korte fragmenten met uitleg dan een enorme lap tekst.”

“De kijkcijfers waren goed en dat gaf ons ook energie. Je deed het écht ergens voor. Steeds als er iets veranderde in de werkwijze, maakten we daar een video over. Zeker in de eerste twee weken waren we continu bezig; de protocollen veranderden bijna dagelijks. Wel moet ik eerlijk bekennen dat mijn werkzaamheden dubbel voelden. Romee en ik wisten dat collega’s vochten voor de levens van patiënten, terwijl wij plezier hadden in het maken van de beelden.”

“Ook had ik zorgen. Mijn collega’s op de longafdeling liepen niet zo beschermd rond als collega’s op de cohortafdeling. Doordat we een hecht team zijn en ik hun verhalen hoorde, merkte ik spanning en angst bij hen. Dat vond ik lastig, want ik kon vanaf de zijlijn niet heel veel voor ze betekenen.”

“We vochten ons er doorheen, maar de nasleep moet nog komen. Je merkt dat we met z’n allen moe zijn. Gelukkig hebben we uitstekende zorgondersteuners en

nu blijkt opnieuw hoe waardevol zij zijn. Ikzelf ben ook wel een beetje coronamoe, maar ik moet zeggen dat deze periode ook mooie dingen heeft opgeleverd. Zo heb ik een contract bij de Meander Academie ondertekend en mag ik verder gaan met het maken van video's. De combinatie van het creatieve werk bij de academie en zorg verlenen bij patiënten vind ik fantastisch."

**‘Ik mocht erbij
zijn in Suriname.
Onvergetelijk
mooi en intens’**

*Christien Karssen
Verpleegkundige CCU/EHH*

“Jaren geleden is het, dat ik in Suriname was. In mijn derde jaar HBO-V liep ik er drie maanden stage. De tijd van m’n leven had ik er. Sindsdien heb ik mijn hart verloren aan dit o zo prachtige maar ook zo worstelende land. De coronacrisis raakte hen zo hard dat er een roep om hulp in Nederland terecht komt. Bij mij terechtkwam. En ik kan niet anders dan me direct aanmelden als vrijwilliger. De ervaring tijdens mijn stage in 2004 zijn zo levensbepalend geweest voor me. Op eigen benen staan in een totaal andere cultuur vergroot je zelfkennis en leert je belangrijke levenslessen. Lessen die ik nog iedere dag toe kan passen tijdens mijn werk op de CCU in Meander.”

“Het ging niet zonder slag of stoot, maar een week of twee na mijn aanmelding kreeg ik het verlossende telefoontje dat ik erbij zat. Ik mocht een week later met een groep van 18 medici naar Paramaribo. In de week voorafgaand aan die reis heb ik veel moeten regelen; opvang voor de kinderen, diensten ruilen, laatste diensten werken en heel snel bedenken wat ik mee moest nemen. Op 25 juni stond ik op Schiphol en was ik klaar voor de reis. Ik voelde mij rustig, maar ook vol verwachting. Uitzierend naar een weerzien met het land waar ik zoveel heb meegemaakt, niet wetende hoe de Covid-situatie daar zou zijn.”

“Na een weekend omschakelen en wennen aan de temperatuur was het op maandag zo ver. Ik ging aan de slag op de cohortafdeling van het Wanica ziekenhuis, een half uur rijden buiten Paramaribo. Al de eerste dag

bleek mijn aanwezigheid geen overbodige luxe; ik was de enige verpleegkundige. Samen met een verzorgende en een student stond ik van 11.00 tot 15.00 uur in cohort bij 23 patiënten. Direct werd mij duidelijk dat we moesten improviseren. Voor het prikken van venflons was ik aangewezen op een hele andere materialen dan ik gewend was. Zo waren er geen infuusplakkers, geen afsluitdopjes, moest ik zoeken naar een 5 cc spuitje en Natriumchloride. Maar, na een uur zaten er bij vier mensen nieuwe venflons in. Op hoop van zegen dat de tape het zou houden. Dat bleek de volgende ochtend niet het geval. Verder viel mij direct op dat iedereen, ongeacht zuurstofbehoefte, plat in bed lag. Bij gebrek aan elektrische bedden draaide ik iedere dag alle patiënten handmatig omhoog.”

“Na een paar dagen kwam tijdens de artsenvisite naar voren dat een van de patiënten naar huis mocht. Deze man kon door een eerdere beroerte niet uit bed komen en zijn familie bleek financieel niet in staat om de ambulance rit naar huis te betalen. Aangespoord door dit gegeven probeerde ik dit toch te organiseren. Ik zag iedere dag op de hoek bij het ziekenhuis een Nederlandse ambulance staan en ik wist dat één van mijn Nederlandse collega's ambulancechauffeur was. Ik opperde het idee om de man thuis te brengen en binnen twee telefoontjes was het geregeld. Zonder kosten, met ons als personeel maar toch met een Surinaamse ambulance. De Nederlandse ambulance bleek namelijk buiten werking.”

“We brachten de patiënt terug bij zijn familie, die hem al die tijd niet had kunnen bezoeken. De reis tussen Paramaribo en het ziekenhuis was te kostbaar. Ondanks zijn onvermogen tot communiceren zag ik bij de patiënt een traan toen hij weer thuis in zijn eigen bed lag. Ook zijn naasten waren zichtbaar blij dat hij er weer was. Vol dankbaarheid verlieten we deze mensen. Deze coronacrisis kent al zoveel slachtoffers, maar deze mensen konden worden herenigd.”

“Zo vulden de twee weken zich met verhalen. Er was een patiënte die verslechterde op haar verjaardag. Eenzaam vanwege het gebrek aan bezoek en al enige tijd opgenomen. Na een klop op de deur bij het secretariaat van de directie, waar ik steeds ballonnen voor het raam zag, werd deze lieve vrouw verrast met ballonnen, een zingende Nederlandse zuster, niet onverdienstelijk bijgestaan door de directrice van het ziekenhuis en wat lekkers uit de keuken. Dat waren dingen die deze periode zo onvergetelijk maakten. Ik was daar om te helpen en te ondersteunen. Dit had weinig van doen met hoogstaande verpleegtechnische vaardigheden, maar veel meer met hele basale maar, ó zo belangrijke, initiatieven. Denk bijvoorbeeld aan haren wassen na weken van opname, een wandelingetje naar het balkon of het maken van een geruststellend praatje na een artsensite. De lokale verpleging liep op hun tandvlees en werkte regelmatig dubbele diensten in verschillende ziekenhuizen. Er was daardoor weinig ruimte voor extraatjes. Maar als ik iets

voorstelde werd het direct omarmd en kwam de hulp van alle kanten.”

“Na twee weken kwam er een einde aan mijn tijd in Suriname. Vol verhalen keerde ik terug naar mijn gezin. Ik ben zo dankbaar dat ik erbij mocht zijn: een klein beetje bijstaan waar nodig. Het was onvergetelijk mooi en intens. O, en niet te vergeten: ik ga hier op zoek naar eenzelfde ECG-apparaat als daar wordt gebruikt. Met klemmen om de armen en benen en zuignappen voor op de borst. Nog nooit heb ik zo snel een storingsvrije ECG gemaakt als in Wanica in Paramaribo. Lijkt mij prima toepasbaar op de CCU en EHH hier.”

Dankwoord

Cijfertjes zijn er om te duiden, maar mogen nooit het gezicht zijn van een gebeurtenis. De mens, dat is waar het om draait en daarom zijn we begin 2021 gestart met het boek 'Niet normaal'. Een bundeling van verhalen die ontroeren, inspireren en/of motiveren. Persoonlijke ervaringen die ontstaan zijn in een crisis, waarvan niemand hoopt er ooit nog één mee te maken.

Mensen met een hart voor de zorg buffelen door, klagen niet en geven pas op als ze écht niet meer voor een ander kunnen zorgen. Het lijkt normaal, maar dat is het niet. Dit zijn helden en zij verdienen het om gezien te worden. Zij zijn de personen die er staan als het moet, steken hun handen uit de mouwen en vragen het maximale van zichzelf.

Ik zag van dichtbij de impact, omdat mijn vriendin ook in de frontlinie staat. De afdrukken van het mondkapje op haar gezicht maakte iedere keer indruk als ze na een lange werkdag op de intensive care van een Utrechts ziekenhuis thuiskwam. Woorden voor wat ze meemaakte waren niet nodig; de afdrukken zeiden genoeg.

Het ontroerde, net als de tientallen gesprekken die ik mocht voeren in Meander Medisch Centrum. De geïn-

terviewden lieten het achterste van hun tong zien en dat zorgde voor emotionele momenten. 'Pas tijdens dit gesprek merk ik hoe heftig alles was', zei één van hen. 'Dat heb je zelf nauwelijks in de gaten, want je gaat maar door en door.' Uiteindelijk werden het 31 persoonlijke verhalen, waarbij de medewerkers van Meander mij het vertrouwen gaven om de meest uiteenlopende ervaringen op te schrijven.

Hét verhaal, dit zegt zoveel meer dan alleen de cijfers.

Jeroen van der Veer

Overzicht van bijdragen

Irene Reinders	12
Coördinator Klantcontact	
Renée Hooymans	16
Verpleegkundige Spoedeisende Hulp	
Stefan van Beek	19
Verpleegkundige op de cohortafdeling	
Debby Schulten	23
Medewerker van de Centrale Sterilisatie Afdeling	
Hans-Martin Otten	26
Oncoloog	
Joke van der Wee	30
IC-verpleegkundige, recent met pensioen	
Karen Logeman	33
Anesthesie-verpleegkundige	
Marjan van Maanen	37
Coördinator in de triagetenten	
Saida Aaliou Aazani	42
Schoonmaakster bij GOM	
Sarah Coene	46
Physician assistant voor de Longgeneeskunde	
Djimme van Etten	50
Liep zijn laatste coschap in Meander	

Jacqueline Wallet	54
Verpleegkundige Orthopedie	
Frank Noordanus	58
Fotograaf afdeling Communicatie	
Lioe-Ting Dijkshorst-Oei	62
Internist en tijdens eerste golf voorzitter MSB	
Mieke Vreeman	65
Zorgondersteuner	
Hanneke Nagelkerke	69
Zorgassistent Dialyse	
Liesbeth Brinkman	73
Verpleegkundige Flexbureau	
Floris Verhijde	77
Ploegleider BHV	
Erna Rijper	81
Geestelijk verzorger	
Eline van der Rest	85
Regieverpleegkundige Maag-Darm-Leverchirurgie	
Gerard Hilhorst	89
Finance & Control	
Anouk de Boer	92
AIOS Interne Geneeskunde	
Michiel Mollee	96
Serviceassistent	
Mariëlle Zuiddam	100
Regieverpleegkundige	
Christa Nieuwenhuis	104
Doktersassistente poli Reumatologie	
Welmoed van Boven	108
Projectleider Digitale Innovatie	

Faiza Yuijl	112
Doktersassistent	
Mark de Vries	116
Teammanager Inkoop	
Bianka van der Oord	119
Intensivist	
Philene Pos	122
Longverpleegkundige	
Christien Karssen	126
Verpleegkundige CCU/EHH	